

Strategický plán 2006 - 2009

Bratislava, september 2006

I.	STRATÉGIA SK.FÓRA	4
A.	Úvod	4
1.	Súčasnú postavenie	4
2.	Proces strategického plánovania	5
B.	Poslanie a základné princípy	5
1.	Poslanie a základné ciele	5
2.	Starostlivosť o hodnoty vo verejnom záujme	6
3.	Schopnosť efektívne viesť a riadiť	6
4.	Partnerská spolupráca	6
C.	Strategické priority	7
	Programové priority	7
1.	Posilňovanie väzieb medzi občanmi a vládou, podnecovanie ich účasti na verejnej správe a súčasné zlepšovanie schopnosti SK.FÓRA efektívne komunikovať	7
2.	Podporovanie elektronickej verejnej správy ako nástroja na zvyšovanie účasti občanov na verejnej správe	8
3.	Identifikovanie, zhromažďovanie, evidovanie a riešenie problémov v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí	8
	Aktivity	9
D.	Kritéria pre výber projektov	10
II.	PLÁN PRÁCE 2006 - 2007	10
1.	Strategická priorita I: Posilňovanie väzieb medzi občanmi a vládou, podnecovanie ich účasti na verejnej správe a súčasné zlepšovanie schopnosti SK.FORUM efektívne komunikovať	13
2.	Strategická priorita II: Podporovanie elektronickej verejnej správy ako nástroja na zvyšovanie účasti občanov na verejnej správe	14
3.	Strategická priorita III : Identifikovanie, zhromažďovanie, evidovanie a riešenie problémov v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí	15
III.	MERANIE VÝKONNOSTI V TROCH OBLASTIACH STRATEGICKÝCH PRIORÍT	24

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

A. Posilňovanie väzieb medzi občanmi a vládou, podnecovanie ich účasti na verejnej správe a súčasné zlepšovanie schopnosti SK.FORUM efektívne komunikovať.....	24
Ukazovatele výkonnosti	24
B. Podporovanie elektronickej verejnej správy ako nástroja na zvyšovanie účasti občanov na verejnej správe.....	24
Ukazovatele výkonnosti	24
C. Identifikovanie, zhromažďovanie, evidovanie a riešenie problémov v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí	25
Ukazovatele výkonnosti	25
IV. ZHODNOTENIE DOTERAJŠÍCH AKTIVÍT	26
A. Preferenčným hlasovaním proti partokracii (kampaň za krúžkovanie)	26
B. Väčšinový či pomerný volebný systém	27
C. Etika spravovania vecí verejných	27
D. Výkon poslaneckého mandátu	27
E. Voliť alebo nevoliť malé strany (e-Agora)	27
F. Vyhlásenie Fóra občanov Slovenska k voľbám 2006	28
G. Výzva Pod'te voliť, krúžkujte a nevoľte malé strany	28
V. HISTÓRIA SK.FÓRA.....	28
A. Vznik a vývoj.....	28
B. Kryštalizácia programu	28
Príloha č. 1 - Občianska deklarácia.....	29
Príloha č. 2 - Preferenčným hlasovaním proti partokracii	31
Príloha č. 3 - Krúžkovanie bolo úspešné.....	38
Príloha č. 4 - Väčšinový či pomerný volebný systém?.....	40
Príloha č. 5 - Radoslav Štefančík: Voliť malé strany? Áno čo nie?	46
Príloha č. 6 - Vyhlásenie Fóra občanov Slovenska k voľbám 2006	50
Príloha č. 7 - Pod'te voliť, krúžkujte a nevoľte malé strany	52

I. STRATÉGIA SK.FÓRA

A. Úvod

1. Súčasnú postavenie

Fórum občanov Slovenska (SK.FÓRUM) je dobrovoľné záujmové združenie občanov, ktoré rozvíja činnosť na území Slovenskej republiky. Názov združenia v anglickom jazyku je Forum of Slovak Citizens (SK.FORUM). Združenie je samostatnou právnickou osobou zaregistrovanou Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky dňa 5. mája 2006, číslo spisu VVS/1-900/90-282 21. Sídлом združenia je ul. Dr. Vladimíra Clementisa 10, 821 02 Bratislava 2. Pridelené identifikačné číslo organizácie (IČO) je: 30803420.

Víziou SK.FÓRA je vyspelá občianska spoločnosť, ktorá bude podporovať a rozvíjať v občanoch ich dobré ľudské vlastnosti, záujem o veci verejné, etiku a morálku v postojoch rešpektujúcich spoločné ale aj špecifické záujmy občanov v súlade s Ústavou, vieru v spoločne uznávané hodnoty a pocit individuálnej zodpovednosti za ich uplatňovanie v spoločnosti.

Pri dosahovaní vytýčených cieľov sa SK.FÓRUM sústreďuje najmä na tieto prostriedky:

- ▶ **Občiansku lupu**, ako priestor pre občanov a členov SK.FÓRA na pomenovanie a registrovanie skutočných problémov, ktoré trápia občana a chce ich riešiť.
- ▶ **Fórum názorov**, ako priestor na vyjadrovanie názorov občanov na zadanú aktuálnu tému.
- ▶ **Diskusné fórum**, ako priestor na riadenú diskusiu na webovej stránke SK.FÓRA na témy vybrané z registra problémov evidovaných v Občianskej lupe.
- ▶ **e-Agoru**, ako priestor na internetové stretnutia občanov vyjadrujúcich postoje k názorom hlavného rečníka na vopred zadanú tému.
- ▶ **Programy**, ako prostriedok na konkrétne riešenia projektov smerujúcich k naplneniu hlavného cieľa.

SK.FÓRUM existuje príliš krátko na to, aby sa dalo zodpovedne posúdiť, do akej miery jeho vízia, poslanie, ale aj občianska deklarácia Nie sme na predaj oslovili občanov. Dá sa však predpokladať, že na Slovensku je len málo občanov, ktorí si myslia, že demokracia môže prežiť aj bez efektívnej, dobre vedenej a vnímavej vlády. Prieskumy verejnej mienky jasne ukazujú, že občan chce mať práve takúto vládu, najmä ak realisticky považuje ponovembrové vlády na Slovensku za zmes nedôvery a nádeje. Nádeje, že sa to časom určite zlepší.

SK. FÓRUM sídli v dvoch prenajatých kanceláriách na ul. Dr. Vladimíra Clementisa 10 v Bratislave. Zamestnáva jedného pracovníka na živnosť – projektového manažéra - informatika. Má k dispozícii

základné kancelárske vybavenie. Dva počítače, tlačiareň, fax, kopírku a skener získalo ako sponzorský dar od spoločnosti Hewlet Packard na Slovensku. Pri práci využíva beta verziu systému Microsoft Office 2007, voľne šíriteľnú spoločnosťou Microsoft do konca januára 2007. Kancelárske priestory sú permanentne k dispozícii členom Predstavenstva a ostatným aktívnym členom, ktorí majú v office neobmedzený prístup k Internetu a mailovému systému.

2. Proces strategického plánovania

Potreba strategického plánovania vyplynula z jedného z prvých rozhodnutí Predstavenstva SK.FÓRA, podľa ktorého združenie musí mať zadefinovanú formu, charakter a smerovanie svojho rozvoja v pláne zahŕňajúcom nastávajúce štyri roky. Práci na návrhu strategického plánu predchádzali konzultácie k pripravenému návrhu stratégie SK.FÓRA, schváleného Predstavenstvom v júli 2006.

Rozhodujúcou pre finálnu podobu strategického plánu bola odpoveď na otázku, akým výzvam musí SK.FÓRUM čeliť v nastávajúcom období vzhľadom na obsah občianskej deklarácie Nie sme na predaj a aké strategické priority musí v tejto súvislosti prijať. Výzvou je nepochybne vyššia účasť občanov na správe vecí verejných s dôrazom na mladých ľudí, čistota verejného života v podobe dodržiavania základných etických princípov, potreba rozšíriť zameranie SK.FÓRA aj na regionálnu a miestnu samosprávu, spolupráca volených zástupcov pri podpore a napĺňaní cieľov SK.FÓRA a dobrá komunikácia – výraznejšie a koncentrovanejšie úsilie SK.FÓRA pri hľadaní a oslovovaní svojho auditória, vyjadrovaní svojich posolstiev a celkového zviditeľňovania.

B. Poslanie a základné princípy

1. Poslanie a základné ciele

Poslaním SK.FÓRA je napĺňať obsah občianskej deklarácie Nie sme na predaj (v prílohe 1) a rozvíjať činnosti smerujúce k posilneniu občianskej spoločnosti so zameraním na efektívne a čestné spravovanie verejných záležitostí. Pri napĺňaní tohto poslania sa SK.FÓRUM zameriava na tri ciele.

Po prvé spolupracuje s ďalšími združeniami, organizáciami, inštitúciami i súkromnými osobami, organizuje prednášky, konferencie, semináre a iné stretnutia a publikuje informačné materiály, príručky, periodické tlačoviny a inak používa tlač, elektronické a audiovizuálne médiá.

Po druhé v spolupráci s občanmi identifikuje, zhromažďuje, eviduje a rieši problémy v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí.

Po tretie vytvára a poskytuje platformu na občiansku výmenu názorov a otvorenú diskusiu zameranú na analýzu negatívnych dopadov neriešenia problémov na občiansku spoločnosť, spojenú s návrhmi na riešenie problémov a ich kumuláciu do logických celkov.

Spoločným menovateľom takéhoto snaženia je zvýšiť dôveru občanov a ich účasť na procese riadenia spoločných záležitostí, a to prostredníctvom lepšieho pochopenia úlohy vlády a verejnej správy v tomto procese. Všetky súvisiace kroky a aktivity SK.FÓRA reflektujú základné princípy sformulované dlhoročnou praktickou skúsenosťou aktívnych členov SK.FÓRA. Ide o tieto základné princípy:

Starostlivosť o hodnoty vo verejnom záujme, schopnosť efektívne viesť a riadiť ľudí a partnerská spolupráca.

2. Starostlivosť o hodnoty vo verejnom záujme

Zodpovednosť za starostlivosť o hodnoty vo verejnom záujme je prvým predpokladom dôvery verejnosti voči vláde, ktorá je práve pri moci. V každej demokracii je zodpovednosťou vlády rozumne vyvažovať protichodné záujmy v spoločnosti, zrozumiteľne definovať požadované výsledky, určovať priority podmieňujúce ich dosiahnutie, realizovať rozhodujúce programy a zabezpečiť zmysluplné angažovanie sa občanov v tomto procese.

Podstatným nie je ani tak počet úradníkov verejnej správy, ako skôr kvalita vládnutia a služieb poskytovaných občanovi. Vláda sa môže zhostiť tejto úlohy len so skúsenými a čestnými ľuďmi. Tí musia byť schopní sformulovať vládne ciele v súlade s potrebami občana a krajiny, zvládnuť programy produkujúce požadované výsledky, zahrnúť do spolupráce ostatné zainteresované strany, a to všetko s pocitom zodpovednosti za dobre odvedenú prácu. Vláda, ktorá dokáže otvorene a priateľsky komunikovať s občanmi – najmä otvorenou diskusiou o problémoch, prioritách, kompromisoch, či efektívnom použití limitovaných zdrojov, si dokáže získať aj ich dôveru.

Úradníci verejnej správy musia mať pritom schopnosť prekročiť svoj tieň a dôverovať občanom, iným inštitúciám a najmä výsledkom, ktoré boli ako tie najlepšie dosiahnuté v privátnom alebo verejnom sektore. Aj v tomto smere chce SK.FÓRUM pomáhať vláde a voleným zástupcom v posune smerom k profesionálnemu výberu, ďalšiemu skvalitňovaniu a najmä udržaniu kvalitných a čestných ľudí v štátnej správe a samospráve.

3. Schopnosť efektívne viesť a riadiť

Schopnosť viesť znamená vymýšľať, navrhovať a komunikovať programy a projekty ktoré reflektujú potreby alebo problémy spolu s originálnymi, tvorivými a efektívnymi riešeniami. Schopnosť efektívne riadiť produkuje kvalitné výsledky. Každá dobre vedená a dobre riadená organizácia prispieva k zvyšovaniu výkonnosti verejného sektoru nielen vyššou produktivitou, ale aj tým, že ho robí dôveryhodnejším a pohotovejším. V tomto zmysle bude SK.FÓRUM podporovať všetky inovácie vyhľadávaním a komunikovaním tých najlepších príkladov z praxe. Nezastupiteľnú úlohu bude zohrávať v podporovaní a rozširovaní zavádzania európskeho modelu riadenia kvality v úradoch verejnej správy známeho pod označením CAF (Common Assessment Framework).

4. Partnerská spolupráca

SK.FÓRUM považuje partnerskú spoluprácu založenú na spoločnom využívaní nadobudnutých skúseností a zdrojov a na spoločnej dohode medzi orgánmi a inštitúciami vo verejnom a súkromnom sektore, medzi vládou a občanmi za najefektívnejší spôsob dosahovania požadovaných výsledkov, z ktorých majú prospech všetci zúčastnení aktéri. V tomto smere bude ponúkať partnerskú spoluprácu na skvalitňovaní a zefektívňovaní poskytovania verejných služieb organizáciám vo verejnom aj súkromnom sektore.

C. Strategické priority

Programové priority

V súlade s víziou a poslaním SK.FÓRA patrí medzi strategické priority najmä posilňovanie väzieb medzi občanmi a vládou, podnecovanie ich účasti na verejnej správe a súčasné zlepšovanie schopnosti SK.FÓRA efektívne komunikovať, podporovanie elektronickej verejnej správy ako nástroja na zvyšovanie účasti občanov na verejnej správe a identifikovanie, zhromažďovanie, evidovanie a riešenie problémov v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí.

1. Posilňovanie väzieb medzi občanmi a vládou, podnecovanie ich účasti na verejnej správe a súčasné zlepšovanie schopnosti SK.FÓRA efektívne komunikovať

Aj keď je vo všeobecnosti známa nedôvera občanov voči vláde a politickým stranám, dôležité bude poznať príčiny a to, čo si o vláde a politikoch občania skutočne myslia. Dôležité budú preto prieskumy verejnej mienky o tom, ako vládu vnímajú občania, ako jej kroky zasahujú do života občanov a čo od nej očakávajú pre svoju lepšiu budúcnosť.

Vo vzťahu k mladým ľuďom a nastupujúcej generácii sa nedôvera voči vláde a činnosti politických strán prejavuje ich apatiou a nezaujmom o veci verejné. Neprestávame však veriť, že odpoveď na tieto znepokojujúce prejavy spočíva v hľadaní spoločných postupov ako priblížiť vládu občanovi, ako oživiť životne dôležité väzby medzi nimi. Takýmito spojivami sú prístupnosť, informovanosť, porozumenie, účasť a dôvera.

Pôjde o prácu, ktorá si vyžaduje čas a spoľahlivých partnerov spolupracujúcich na pripravovaných projektoch ako Partnerstvo za dôveryhodnú vládu, séria otvorených verejných diskusií, séria workshopov pre novinárov píšucich o vláde a verejnej správe, projekt podpory elektronizácie verejnej správy, kampaň za skvalitnenie občianskej výchovy na školách, spolupráca prostredníctvom web stránky SK.FÓRA, vydávania informácií a publikácií a pod. Zaujímavá bude tiež štúdia o tom, aký obraz o vláde poskytujú občanom médiá, osobitne televízia v zábavných programoch a prečo? Medzi aktivity spadajúce pod túto prioritu bude patriť aj kampaň Zoberme deti k voľbám v rámci decembrových komunálnych volieb 2006.

V súvislosti so zvýšením komunikačných schopností SK.FÓRA pôjde o použitie efektívnych komunikačných techník, výber cieľových skupín a ich oslovenie prostredníctvom mailing listu a databázy SK.FÓRA, lepšiu a frekventovanejšiu prácu s médiami (aj regionálnymi), častejšie medializovanie predstaviteľov SK.FÓRA a organizovanie on-line diskusií, vytvorenie zázemia pre hovorcov a členov reprezentujúcich SK.FÓRUM navonok, vydanie informačnej brožúry propagujúcej aktivitu a približujúcej víziu a poslanie SK.FÓRA čo najširšej verejnosti.

Dôležitý bude aj projekt približujúci občanovi verejnú správu prostredníctvom médií, hĺbková analýza mediálnej prezentácie od roku 1990, ktorá by mala ukázať trendy, ale najmä zmeny v obsahu a kvalite. Výsledky budú cenným zdrojom informácií nielen pre verejnosť, ale aj pre novinárov v hľadaní odpovedí na otázky prečo a ako obsah publikovaných správ a informácií ovplyvňuje vnímanie vlády a verejnej správy občanmi a aké postoje to vyvoláva. Detaily poslúžia tiež ako námety na priamu diskusiu s novinármi počas plánovaných workshopov.

2. Podporovanie elektronickej verejnej správy ako nástroja na zvyšovanie účasti občanov na verejnej správe

Význam informačných a komunikačných technológií pre verejnú správu netreba osobitne zdôrazňovať. Vo svete posúvajú kvalitu, rozsah a rýchlosť poskytovaných verejných služieb do nepredstaviteľných výšok, s čím súvisí aj efektívne stimulovanie ekonomického rastu v týchto krajinách. Pre SK.FÓRUM bude dôležité podieľať sa na podpore e-governmentu sformovaním rámca pre takéto aktivity v podobe partnerstva, ktoré vytvorí platformu na medzi sektorové diskusie a praktické aplikovanie prínosov IT pre verejnú správu.

Očakávame, že naša ponuka na partnerskú spoluprácu v tejto oblasti zaujme všetkých rozhodujúcich lídrov IT vo verejnom aj súkromnom sektore. V priebehu nastávajúcich troch rokov bude stav e-governmentu výrazne ovplyvňovať agendu SK.FÓRA. Od jeho úspešného zavádzania totiž očakávame nielen kvalitatívny skok v poskytovaní verejných služieb, ale aj ozdravenie a skvalitnenie demokracie na Slovensku.

Totálne nasadenie e-governmentu predstavuje pre občanov permanentný prístup ku všetkým informáciám a rozhodnutiam verejnej správy priamo z ich domácností, možnosť vyjadrovať sa k pripravovaným zámerom, priamo sa kontaktovať na volených zástupcov, vybavovať úradné záležitosti, potvrdenia, osvedčenia, povolenia a celý rad ďalších vecí. V podstate znamená historický medzník v spájaní a vedení ľudí ku komunikácii a spolupráci na riadení verejných záležitostí. Ponúka občanom možnosť stať sa neodmysliteľným hráčom v procese jeho spoluvytvárania, formovania, nasadenia a používania. V konečnom dôsledku povedie k odstráneniu rozdielnych názorov na to, aká vláda nám vládne, čo si ľudia v skutočnosti myslia o vláde a ako jej dôverujú.

Diskusia organizovaná SK.FÓROM na túto tému by mala viesť k projektu zameranému na zhodnotenie progresu v tejto oblasti, ktorá z hľadiska výziev predstavuje najbližšiu revolúciu, ktorá nás čaká. Projekt by mal vyústiť do sformulovania odporúčaní pre našich vodcov, strategické investície, skvalitňovanie pracovnej sily, ale aj spoluprácu, prístup a vzdelávanie v oblasti e-governmentu. A samozrejme v ďalšom kroku aj pomoc pri implementácii toho, čo je v súčasnosti obsahom cestovnej mapy zavádzania elektronických služieb verejnej správy na Slovensku.

Efektívna podpora e-governmentu a jeho rýchlejšie zavádzanie predpokladá presnejšiu definíciu toho, ako by mal v praxi vyzerat' a čím konkrétne merať progres a dosiahnuté výsledky. Príkladom môžu byť prípadové štúdie a výmena praktických skúseností na platforme SK.FÓRA nielen v rámci našej krajiny, ale aj krajín, ktoré v celosvetovom meradle dosiahli v e-governmente pozoruhodné výsledky. Do tejto oblasti bude nasmerovaná vzájomná partnerská spolupráca, z ktorej budú mať osov v podobe pridanej hodnoty všetci aktéri.

3. Identifikovanie, zhromažďovanie, evidovanie a riešenie problémov v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí

Je našou úlohou vedieť čo chceme, nájsť cesty, ktorými to dosiahneme a vydržať na tejto ceste. Prvým predpokladom je súpis problémov, ktoré nás ťažia. Túto úlohu treba plniť počas života celých generácií. Aj najlepšie myšlienky treba konfrontovať so zdravým sedliackym rozumom, a preto je názor

každého občana dôležitý. Každý vie povedať, čo sa mu nepáči a sú ľudia, ktorí vedia definovať opatrenia riešiacie problémy, ktoré nám sťažujú život. Našou úlohou bude podnecovať a organizovať spoluprácu občanov na riešení občianskych problémov s vedomím, že demokracia je najlepší spôsob účasti na riadení štátu, vyžaduje si však aktívnych občanov.

Naším cieľom teda bude združovať občanov najrôznejších profesií, ktorých vedomosti, zručnosti a schopnosti môžu v rozhodujúcej miere pomôcť pri napĺňaní poslania SK.FÓRA a dosahovaní vytýčených cieľov. Na to budeme potrebovať pružnú organizačnú štruktúru s maximálnym dôrazom na tímovú spoluprácu a spoluzodpovednosť každého člena za dobré meno SK.FÓRA. To spoločne s prísnu finančnou disciplínou musí garantovať postupný rast disponibilných zdrojov potrebných na činnosť až do roku 2010. Realizáciou strategického plánu sa predpokladá postupné rozširovanie aktivít, narastanie ich významu, dôležitosti a celospoločenského dopadu, ale aj zvyšovanie celkovej reputácie SK.FÓRA v radoch občanov.

Aktivity

Jednotlivé aktivity v oblasti strategických priorít budú prebiehať v dvoch rovinách. V rámci individuálnych programov a projektov a v rovine podpory návrhov a odporúčaní SK.FÓRA a celospoločenských koncepčných, inovatívnych a reformných snažení najmä v oblasti modernizácie verejnej správy.

V rámci individuálnych programov pôjde predovšetkým o sformovanie partnerskej spolupráce v podobe občianskych združení, napr. na podporu aplikácie modelu CAF, etického správania sa zamestnancov vo verejnej správe, realizácie cestovnej mapy zavádzania elektronických služieb verejnej správy a pod. a spustenie súvisiacich projektov. V tomto duchu bude SK.FÓRUM podporovať a rozvíjať spoluprácu verejného a súkromného sektoru. Ďalej pôjde o vzdelávacie programy zamerané na zvýšenie schopnosti riadiť proces skvalitňovania a modernizácie verejnej správy, napr. v oblasti e-governmentu. Ďalšie aktivity budú zamerané na organizovanie konferencií pre volených predstaviteľov orgánov a inštitúcií verejnej správy, organizovanie prieskumov verejnej mienky na tému lepšej verejnej správy, realizovanie projektov poskytovania informácií alebo služieb iným spoločenským skupinám (napr. novinárom), podporovanie zavádzania riadenia podľa výkonov najmä v oblasti strategického plánovania, organizovanie diskusných fór s účasťou verejnosti, postupné nadväzovanie medzinárodnej spolupráce v tejto oblasti a publikovanie dosiahnutých výsledkov v rámci individuálnych programov a projektov.

V rovine podpory návrhov a odporúčaní SK.FÓRA a koncepčných riešení pôjde najmä o reakciu na problémy definované v Občianskej lupe, o diskusiu na aktuálne témy, ale aj podporu tréningových a vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie manažérskych zručností líniových manažérov vo verejnej správe a ich schopnosti byť lídrom a iniciátorom nevyhnutných a potrebných zmien nielen v organizácii v ktorej pracujú, ale aj vo verejnej správe ako celku. V oblasti nevyhnutnej spolupráce s médiami pôjde o sériu workshopov zameraných na problematiku riadenia spoločnosti a fungovanie vlády z pohľadu verejnej správy, na ktorých sa budú novinári zúčastňovať v úlohe pozorovateľov a učiacich sa. Ďalším z partnerstiev, ktoré bude SK.FÓRUM iniciovať, bude Partnerstvo za dôveryhodnú verejnú správu zamerané najmä na mladých Slovákov ako kritickú cieľovú skupinu.

Základným strategickým zdrojom pre realizáciu stratégie SK.FÓRA bude efektívne nasadenie a využívanie informačných a komunikačných technológií v činnosti SK.FÓRA. Pri zavádzaní inováčných prvkov do verejnej správy bude SK.FÓRUM klásť dôraz na podporu regulátornej reformy.

D. Kritéria pre výber projektov

Široko koncipované poslanie SK.FÓRA si vyžaduje prijímanie takých strategických rozhodnutí, ktoré zaručia dosahovanie maximálneho efektu pri jeho naplnení. Strategický plán definuje základné kritéria takéhoto rozhodovania. S prihliadnutím na základné princípy uvedené vyššie majú tieto kritériá pomôcť pri rozhodovaní o tom, ktoré aktivity pomôžu SK.FÓRU realizovať jeho stratégiu a priority. Jednotlivé návrhy na nové projekty alebo aktivity sa budú posudzovať podľa týchto kritérií:

- ▶ zameranie na výstupy dôležité z hľadiska verejného záujmu,
- ▶ zvýšenie účasti občanov na správe vecí verejných,
- ▶ zvýšenie dôvery občanov voči vláde a verejnej správe prostredníctvom vecných a úplných informácií,
- ▶ rozširovanie partnerskej spolupráce pri plnení poslania SK.FÓRA,
- ▶ jasná formulácia a merateľnosť výstupov akceptovateľných aj partnermi alebo spolupracovníkmi na projektoch,
- ▶ získavanie vzdelaných a talentovaných ľudí pre prácu vo verejnej správe, alebo rozvíjanie vedomostí a schopností zamestnancov verejnej správy,
- ▶ potenciál meniť, inovovať zaužívané postupy riadenia verejnej správy,
- ▶ efektívne využitie disponibilných zdrojov, najmä možností a skúseností partnerov, aktívnych členov a jednotlivých občanov,
- ▶ primerané financovanie podľa očakávaných výsledkov.

II. PLÁN PRÁCE 2006 - 2007

Plán práce je orientovaný na posilnenie postavenia SK.FÓRA v najťažšom období jeho zrodu, a to prostredníctvom získavania odborníkov z radov občanov, aktívnych a sympatizujúcich členov, ktorí majú záujem a schopnosti podporovať stratégiu SK.FÓRA a ochotu a vôľu spolupracovať. Obsahuje 22 konkrétnych cieľov, ktoré je potrebné v prvom roku existencie SK.FÓRA dosiahnuť spolu s definovaním kľúčových úloh a výkonových ukazovateľov ich splnenia. Vo svojej komplexnosti je plán práce aj vyjadrením odhodlania SK.FÓRA aplikovať vo svojej činnosti riadenie podľa výsledkov, inovatívne vodcovstvo, zapojenie čo najväčšieho počtu občanov a partnerov do naplnenia vízie a poslania v podobe spolupráce všetkých rozhodujúcich aktérov a organizácií pôsobiacich vo verejnom a privátnom sektore. Ide o tieto konkrétne ciele:

- ▶ Iniciovať riešenie problému zmeny volebného zákona verejnou diskusiou na tému Väčšinový či pomerný volebný systém.
- ▶ Organizačne a obsahovo pripraviť sériu konferencií na tému Etika spravovania vecí verejných.
- ▶ Iniciovať kampaň za skvalitnenie občianskej výchovy na základných a stredných školách.
- ▶ Iniciovať kampaň ku komunálnym voľbám 2006 s témou adresovanou rodičom Zoberme deti k voľbám.
- ▶ Zorganizovať workshop pre novinárov na tému efektívnej verejnej správy a úlohy vlády a ministerstiev v tomto procese.
- ▶ Iniciovať partnerskú spoluprácu zameranú na odbornú prípravu zamestnancov úradov verejnej správy na získanie certifikátu ECDL.
- ▶ Uskutočniť prieskum verejnej mienky na tému Čo občan očakáva od e-governmentu a ako vníma súčasný stav v tejto oblasti.
- ▶ Sledovať a analyzovať web stránky ministerstiev z hľadiska ich prínosu pre občana.
- ▶ Udržiavať a aktualizovať web stránku SK.FÓRA ako platformu na občiansku diskusiu o problémoch v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí.
- ▶ Udržiavať a propagovať Občiansku lupu ako priestor pre zhromažďovanie a evidovanie problémov občanov.
- ▶ Získať a zapojiť nových aktívnych členov do činností podmieňujúcich naplnenie Občianskej deklarácie Nie sme na predaj a dosahovanie strategických cieľov.
- ▶ Organizovať spoluprácu aktívnych členov zaujímavým a zmysluplným spôsobom.
- ▶ Získať sympatizujúcich členov a občanov pre podporu SK.FÓRA.
- ▶ Získať podporu a zapojiť partnerov do spolupráce na plnení jeho poslania.
- ▶ Podporovať partnerov posilňujúcich zdroje SK.FÓRA a skvalitňujúcich jeho výsledky.
- ▶ Personálne obsadiť kanceláriu tak, aby jej zloženie zodpovedalo strategickým prioritám.
- ▶ Posilniť finančné plánovanie a výkonnosť s cieľom dosiahnuť finančnú nezávislosť a stabilitu.
- ▶ Vypracovať model zákaznícky orientovaného poskytovania služieb.
- ▶ Aktualizovať smerovanie a implementáciu strategických rozhodnutí.
- ▶ Vytvoriť podmienky pre tímovú spoluprácu, participáciu a uplatňovanie zodpovednosti za dosahovanie výsledkov.

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

- ▮ Iniciovať a podporovať aplikáciu európskeho modelu kvality (CAF) v úradoch verejnej správy s cieľom dosiahnuť vyššiu kvalitu a efektívnosť služieb poskytovaných občanom.
- ▮ Organizovať pravidelné tlačové konferencie na prezentáciu stanovísk a postojov k aktuálnym témam a jednotlivých aktivít SK.FÓRA.

V nasledujúcej tabuľke sú jednotlivé úlohy plánu práce zoskupené podľa cieľov a strategických priorít, spolu s výkonovými ukazovateľmi.

1. Strategická priorita I: Posilňovanie väzieb medzi občanmi a vládou, podnecovanie ich účasti na verejnej správe a súčasne zlepšovanie schopnosti SK.FORUM efektívne komunikovať

<p>Iniciovať riešenie problému zmeny volebného zákona verejnou diskusiou na tému Väčšinový či pomerný volebný systém</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Vypracovať zadávaciu listinu, plán projektu a realizovať a ukončiť projekt ▮ Medializovať odporúčania SK.FÓRA na zmenu volebného zákona 	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Zadávacía listina projektu vypracovaná, plán projektu schválený, projekt realizovaný a vyhodnotený ▮ Tlačová konferencia uskutočnená
<p>Organizačne a obsahovo pripraviť sériu konferencií na tému Etika spravovania vecí verejných</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Vypracovať zadávaciu listinu, plán projektu a realizovať a ukončiť projekt ▮ Zhrnúť problematiku etiky do siedmich zásad etického správania sa úradníka vo verejnej správe ▮ Medializovať sériu konferencií o etike vo verejnej správe a odporúčania SK.FÓRA 	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Zadávacía listina projektu vypracovaná, plán projektu schválený, projekt realizovaný a vyhodnotený ▮ Príručka o zásadách etického správania sa úradníka vydaná ▮ Tlačové konferencie uskutočnené
<p>Uskutočniť kampaň za skvalitnenie občianskej výchovy na základných a stredných školách</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Vypracovať zadávaciu listinu, plán projektu a realizovať a ukončiť projekt ▮ Medializovať závery a odporúčania SK.FÓRA ku 	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Zadávacía listina projektu vypracovaná, plán projektu schválený, projekt realizovaný a vyhodnotený

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

	skvalitneniu občianskej výchovy na školách	▮ Tlačová konferencia uskutočnená
Uskutočniť kampaň ku komunálnym voľbám adresovanú rodičom s témou Zoberme deti k voľbám	<ul style="list-style-type: none">▮ Cielene osloviť rodičov prostredníctvom web stránky SK.FÓRA a spolupracujúcich obcí▮ Informovať médiá a požiadať o podporu kampane▮ Medializovať výsledky kampane Zoberme deti k voľbám	<ul style="list-style-type: none">▮ Počet participujúcich obcí▮ Tlačová konferencia pred komunálnymi voľbami uskutočnená▮ Tlačová konferencia k výsledkom kampane uskutočnená
Zorganizovať workshop pre novinárov na tému efektívnej verejnej správy a úlohy vlády a ministerstiev v tomto procese	<ul style="list-style-type: none">▮ Vypracovať prehľad o princípoch a pravidlách otvorenej vlády▮ Analyzovať úlohu ministrov, členov vlády a ministerstiev v procese premeny verejnej správy na zákaznícky orientované poskytovanie verejných služieb občanom	<ul style="list-style-type: none">▮ Workshop uskutočnený▮ Informačná brožúra vydaná▮ Tlačová konferencia uskutočnená

2. Strategická priorita II: Podporovanie elektronickej verejnej správy ako nástroja na zvyšovanie účasti občanov na verejnej správe

Iniciovať partnerskú spoluprácu zameranú na odbornú prípravu zamestnancov úradov verejnej	<ul style="list-style-type: none">▮ Získať partnerov do projektu ECDL▮ Skoordinovať vypracovanie projektu financovaného	▮ Do projektu je zapojených 5 - 7 obcí
--	--	--

<p>správy na získanie certifikátu ECDL</p>	<p>z ESF</p> <ul style="list-style-type: none"> ▮ Realizovať projekt ECDL na úrovni vybraných obcí 	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Projekt podaný v určenej lehote ▮ Projekt úspešne ukončený
<p>Uskutočniť prieskum na tému čo občania očakávajú od e-governmentu a ako vnímajú súčasný stav</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Analyzovať výsledky prieskumu na tému e-government na Slovensku a realizovať závery a odporúčania ▮ Medializovať výsledky záverečnej správy o výsledkoch prieskumu e-government na Slovensku očami občana 	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Závery a odporúčania schválené Predstavenstvom ▮ Tlačová konferencia uskutočnená
<p>Sledovať a analyzovať web stránky ministerstiev z hľadiska ich prínosu pre občana</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Vypracovať zadávaciu listinu, plán projektu a realizovať a ukončiť projekt ▮ Zabezpečiť kontinuitu sledovania web stránok ministerstiev 	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Projekt zrealizovaný ▮ Kontinuita zabezpečená ▮ Verejnosť informovaná

3. Strategická priorita III : Identifikovanie, zhromažďovanie, evidovanie a riešenie problémov v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí

Cieľ	Kľúčové úlohy	Ukazovatele výkonnosti
------	---------------	------------------------

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

<p>Udržiavať a aktualizovať web stránku SK.FÓRA ako platformu na diskusiu o problémoch v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí</p>	<ul style="list-style-type: none">▮ Rozdeliť zodpovednosť za vedenie a aktualizáciu jednotlivých rubriík web stránky▮ Pripraviť a aktualizovať anglickú verziu web stránky▮ Udržiavať rubriku Odborné fórum, plánovať, viesť, sledovať, uzatvárať a vyhodnocovať diskusie▮ Zabezpečiť vyhodnotenie sledovanosti web stránky a jej návštevnosť	<ul style="list-style-type: none">▮ Funkcia webmastera pridelená, zodpovednosť za obsahovú náplň jednotlivých rubriík pridelená▮ Anglická verzia web stránky realizovaná a pravidelne aktualizovaná▮ Plán diskusií v rubrike Odborné fórum pravidelne štvrt'ročne aktualizovaný▮ Diskusie v rubrike Odborné fórum vedené, sledované a uzatvárané v súlade s plánom a vyhodnocované Predstavenstvom▮ Spätná väzba v podobe prehľadu návštevnosti web stránky s návrhom opatrení predložená Predstavenstvu
<p>Udržiavať a propagovať Občiansku lupu ako priestor občana pre</p>	<ul style="list-style-type: none">▮ Zaviest' a aktualizovať register problémov▮ Navrhnuť a pripraviť projekty na riešenie	<ul style="list-style-type: none">▮ Register problémov zavedený a udržiavaný

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

zhromažďovanie a evidovanie problémov občanov	<p>registrovaných problémov</p> <ul style="list-style-type: none">▮ Informovať o výstupoch riešenia projektov▮ Vytvoriť a udržiavať databázu návrhov a odporúčaní na riešenie problémov	<ul style="list-style-type: none">▮ Projekty navrhnuté so zohľadnením kritérií pre výber projektov▮ Správa o mediálnej prezentácii výstupov riešenia projektov predložená Predsedníctvu▮ Databáza návrhov a odporúčaní SK.FÓRA vytvorená a udržiavaná
Získať a zapojiť nových aktívnych členov do činností podmieňujúcich naplnenie Občianskej deklarácie Nie sme na predaj a strategických cieľov	<ul style="list-style-type: none">▮ Zorganizovať cieleň nábor nových členov alebo odborníkov prostredníctvom aktívnych členov▮ Zapojiť nových členov alebo odborníkov do plnenia strategických priorít	<ul style="list-style-type: none">▮ Počet nových aktívnych členov alebo odborníkov▮ Počet členov/odborníkov participujúcich alebo prispievajúcich k dosahovaniu cieľov
Organizovať spoluprácu aktívnych členov zaujímavým a zmysluplným spôsobom	<ul style="list-style-type: none">▮ Organizovať pravidelné diskusné stretnutia aktívnych členov (pracovné raňajky) k pracovným úlohám alebo aktuálnym témam▮ Udržiavať pravidelnú komunikáciu s aktívnymi členmi zasielaním informačného spravodajcu (e-news) a prostredníctvom e-mailovej korešpondencie▮ Zabezpečiť účasť aktívnych členov na úlohách	<ul style="list-style-type: none">▮ Počet aktívnych členov zapojených do projektov alebo iných strategických iniciatív▮ Spätná väzba od interných zamestnancov▮ Spätná väzba od aktívnych členov

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

	<p>v rámci strategických priorít</p> <ul style="list-style-type: none">▮ Vydať a distribuovať adresár aktívnych členov SK.FÓRA	<ul style="list-style-type: none">▮ Výskyt opakovanej účasti aktívnych členov – nemal by klesať a návrhy na zaradenie do tímov by mali prichádzať od aktívnych členov
Získať sympatizujúcich členov a občanov pre podporu SK.FÓRA	<ul style="list-style-type: none">▮ Zorganizovať nábor nových sympatizujúcich členov▮ Používať web stránku ako základný komunikačný nástroj a platformu pre aktívnu účasť sympatizujúcich členov a občanov▮ Pripraviť výzvu na účasť sympatizujúcich členov a občanov v Občianskej lupe▮ Informovať verejnosť o aktivitách a účasti sympatizujúcich členov a občanov prostredníctvom projektov, informačného spravodajcu, web stránky a iných médií	<ul style="list-style-type: none">▮ Počet nových sympatizujúcich členov▮ Počet príspevkov do Občianskej lupy▮ Počet diskutujúcich v odbornom fóre▮ Počet účastníkov v anketách▮ Spätná väzba od sympatizujúcich členov a občanov
Získať podporu a zapojiť partnerov spolupracujúcich na plnení poslania SK.FÓRA	<ul style="list-style-type: none">▮ Vypracovať zoznam potenciálnych partnerov a nadviazať pracovné kontakty▮ Zapojiť partnerov do spolupráce na podujatiach	<ul style="list-style-type: none">▮ Počet oslovených partnerských organizácií▮ Výška finančnej participácie v Sk

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

	<p>a projektoch SK.FÓRA</p> <ul style="list-style-type: none">▮ Uskutočniť plánované stretnutia so štatutárnymi zástupcami partnerov▮ Pripraviť schému pomoci pre jednotlivé projekty a vypracovať návrhy na podporu vybraných projektov	<ul style="list-style-type: none">▮ Počet spolupracujúcich organizácií a osobitne opakujúca sa spolupráca na projektoch▮ Spätná väzba od partnerov s dôrazom na návratnosť investícií a kvalitu programov SK.FÓRA
Podporovať partnerov posilňujúcich zdroje SK.FÓRA a skvalitňujúcich jeho výsledky	<ul style="list-style-type: none">▮ Vypracovať spoločné projekty s vybranými partnermi, ktoré poskytnú pridanú hodnotu a lepšie výsledky	<ul style="list-style-type: none">▮ Zvýšenie kvality výstupov projektov v dôsledku zapojenia strategických partnerov▮ Stabilita a kredibilita partnerov
Personálne obsadiť kanceláriu tak, aby jej zloženie zodpovedalo strategickým prioritám	<ul style="list-style-type: none">▮ Nadviazať kontakty so školami zameranými na verejnú správu▮ Získať spolupracovníkov na projektoch z akademickej oblasti, odborníkov na verejnú správu a lektorov IVS ako externých expertov▮ Uplatniť pružné formy zamestnávania s cieľom získať pre spoluprácu kvalitných ľudí▮ Zabezpečiť jednoduchý systém hodnotenia	<ul style="list-style-type: none">▮ Časová dostupnosť ľudí realizujúcich aktivity SK.FÓRA▮ Spätná väzba o kvalite ľudí participujúcich na projektoch

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

	a odmeňovania v súlade so strategickým plánom	
Posilniť finančné plánovanie a výkonnosť s cieľom dosiahnuť finančnú nezávislosť a stabilitu	<ul style="list-style-type: none">▮ Vypracovať návrh východísk rozpočtu SK.FÓRA na 3 roky▮ Implementovať ročný plánovací cyklus, mesačne predkladať správu o pokroku pri plnení plánu práce predsedovi a štvrt'ročnú správu členom Predstavenstva▮ Umožniť selektívny prístup k výsledkom finančného hospodárenia pre členov riešiteľským tímom▮ Zabezpečiť neprekročenie prevádzkových nákladov nad hranicu 24% a postupne ich znižovať▮ Identifikovať nové príležitosti a efektívne používať finančné rezervy na zabezpečenie finančnej stability	<ul style="list-style-type: none">▮ Dosiahnutie stanovených príjmov▮ Prevádzkové náklady sú na úrovni 24% alebo nižšie▮ Rezervný fond tvorí 10% zo skutočných príjmov▮ Diverzifikácia príjmov od partnerských organizácií, nadácií, vlády a aktívnych a kolektívnych členov▮ Dodržanie rozpočtovaných nákladov na jednotlivé projekty▮ Predkladanie plánov a hodnotiacich správ podľa schváleného harmonogramu▮ Úspešný ročný audit▮ Použitie rezervného fondu na prípravu nových projektov

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

Vypracovať model zákaznícky orientovaného poskytovania služieb	<ul style="list-style-type: none">▮ Zabezpečiť efektívnu komunikáciu jednotlivých aktivít a plnenia poslania SK.FÓRA verejnosti▮ Zorganizovať komunikačné tréningy a vzdelávanie pre členov tímu▮ Vypracovať víziu a štandardy SK.FÓRA v oblasti poskytovania služieb občanom a ostatným zákazníkmi	<ul style="list-style-type: none">▮ Spätná väzba od návštevníkov web stránky, účastníkov aktivít SK.FÓRA a spolupracujúcich na programoch a projektoch
Aktualizovať smerovanie a implementáciu strategických rozhodnutí	<ul style="list-style-type: none">▮ Zabezpečiť, aby všetci aktívni členovia, partneri a zamestnanci mali k dispozícii strategický plán▮ Kontrolovať plnenie strategického plánu v rámci ročného plánovacieho cyklu▮ Uplatňovať strategické kritériá pri rozhodovaní o výbere nových projektov▮ Vypracovať harmonogram implementácie na podporu stratégie SK.FÓRA	<ul style="list-style-type: none">▮ Všetci určení majú strategický plán▮ Kontrola plnenia plánu a rozpočtu vykonaná▮ Kritériá pre výber projektov zohľadnené▮ Harmonogramy plnenia plánovaných úloh vypracované
Vytvoriť podmienky pre tímovú spoluprácu, participáciu a	<ul style="list-style-type: none">▮ Vytvoriť podmienky pre tímovú prácu členov	<ul style="list-style-type: none">▮ Hodnotenie 360° aplikované

<p>uplatňovanie zodpovednosti za dosahovanie výsledkov</p>	<p>a partnerov zapojených do projektov</p> <ul style="list-style-type: none"> ▮ Hodnotiť kvalitu organizácie a riadenia projektov 	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Pravidelné porady tímov realizované
<p>Iniciovať a podporovať aplikáciu európskeho modelu kvality (CAF) v úradoch verejnej správy s cieľom dosiahnuť vyššiu kvalitu a efektívnosť služieb poskytovaných občanom</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Získať partnerov do projektu manažérstva kvality ▮ Skoordinovať vypracovanie projektu financovaného z ESF ▮ Vytvoriť koordinačné centrum pre podporu zavádzania modelu CAF v úradoch verejnej správy ▮ Podieľať sa na organizovaní medzinárodných konferencií o kvalite vo verejnej správe v partnerstve s obcami a Slovenskou spoločnosťou pre kvalitu ▮ Realizovať projekt manažérstva kvality na úrovni obcí 	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Do projektu je zapojených 5 - 7 obcí ▮ Projekt podaný v určenej lehote ▮ Koordinačné centrum vytvorené ▮ Konferencia zorganizovaná ▮ Projekt úspešne ukončený
<p>Organizovať pravidelné tlačové konferencie na prezentáciu stanovísk a postojov k aktuálnym témam a jednotlivých aktivít SK.FÓRA</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Realizovať tlačové konferencie ▮ Poskytovať aktuálne informácie prostredníctvom Mediacentra ▮ Vydávať informačného spravodajcu (e-news) 	<ul style="list-style-type: none"> ▮ Počet tlačových konferencií a iných mediálnych prezentácií ▮ Počet informácií poskytnutých Mediacentrom

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

	a distribuovať ho členom a sympatizantom prostredníctvom e-mailovej korešpondencie	^{1b} Informačný spravodajca vydávaný a distribuovaný členom
--	--	--

III. MERANIE VÝKONNOSTI V TROCH OBLASTIACH STRATEGICKÝCH PRIORÍT

V každej z troch oblastí strategických priorít je zrejmý aj spôsob, akým chceme hodnotiť výsledky našej práce. Hodnotenie berie do úvahy vonkajšie účinky, ale aj vnútornú efektívnosť za ktoré sme zodpovední pri plnení kľúčových úloh opísaných v pláne práce. Uvedomujeme si tiež, že test našej schopnosti obstáť na trhu – úspech v získavaní potrebných zdrojov – je implicitne obsiahnutý v každej z iniciatív, ktoré navrhujeme pre nastávajúce obdobie.

A. Posilňovanie väzieb medzi občanmi a vládou, podnecovanie ich účasti na verejnej správe a súčasné zlepšovanie schopnosti SK.FORUM efektívne komunikovať

Ukazovatele výkonnosti

Zadávacía listina projektu zmeny volebného zákona a série konferencií na tému Etika vo verejnej správe musí byť vypracovaná, plán projektu realizovaný a vyhodnotený. Výstupy projektov musia byť medializované. Kampaň za skvalitnenie občianskej výchovy na základných a stredných školách, ako aj kampaň ku komunálnym voľbám v decembri 2006 s témou adresovanou rodičom Zoberme deti voliť musí byť zrealizovaná a vyhodnotená a výsledky medializované na tlačových konferenciách. Workshop pre novinárov na tému efektívnej verejnej správy a úlohy vlády a ministerstiev v tomto procese a jeho výstup v podobe informačnej brožúry o princípoch a pravidlách otvorenej vlády a úlohe ministrov, členov vlády a ministerstiev v procese premeny verejnej správy na zákaznícky orientované poskytovanie verejných služieb občanom musí byť zrealizovaný.

B. Podporovanie elektronickej verejnej správy ako nástroja na zvyšovanie účasti občanov na verejnej správe

Ukazovatele výkonnosti

Do projektu ECDL bude zapojených 10-12 obcí. Projekt musí byť podaný v určenej lehote a úspešne ukončený. Závery a odporúčania analýzy výsledkov prieskumu na tému e-government na Slovensku očami občana musia byť schválené Predstavenstvom a postupne realizované. Medializácia výsledkov prieskumu musí byť zabezpečená. Kontinuita projektu sledovania a analyzovania web stránok ministerstiev z hľadiska ich prínosu pre občana musí byť zaručená.

C. Identifikovanie, zhromažďovanie, evidovanie a riešenie problémov v efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí

Ukazovatele výkonnosti

Prvým ukazovateľom bude konkrétna zodpovednosť za obsahovú náplň jednotlivých rubriek delegovaná na aktívnych členov. Ďalej konkrétna zodpovednosť webmastera za udržiavanie, vytváranie a aktualizovanie web stránky. Medzi ďalšie ukazovatele výkonnosti bude patriť zrealizovanie anglickej verzie web stránky a jej pravidelná aktualizácia. Ďalej štvrťročná aktualizácia plánu diskusií v rubrike Odborné fórum. Diskusie v rubrike Odborné fórum musia byť vedené, sledované a uzatvárané v súlade s plánom a vyhodnocované Predstavenstvom. Spätná väzba bude udržiavaná v podobe prehľadu návštevnosti web stránky spolu s návrhom opatrení schváleným Predstavenstvom. Register problémov musí byť zavedený a riadne udržiavaný. Projekty musia byť navrhnuté so zohľadnením kritérií pre výber projektov. Správa o mediálnej prezentácii výstupov riešenia projektov bude predložená a schválená Predstavenstvom. Databáza návrhov a odporúčaní SK.FÓRA musí byť udržiavaná a pravidelne aktualizovaná.

Medzi ukazovateľmi výkonnosti bude počet nových aktívnych členov alebo spolupracujúcich odborníkov, počet členov/odborníkov participujúcich alebo prispievajúcich k dosahovaniu cieľov a počet aktívnych členov zapojených do projektov alebo iných strategických iniciatív. Ďalej počet nových sympatizujúcich členov, počet príspevkov do Občianskej lupy, počet diskutujúcich v odbornom fóre, počet účastníkov v anketách, počet oslovených partnerských organizácií, počet spolupracujúcich organizácií a osobitne opakujúca sa spolupráca na projektoch. Udržiavaná musí byť spätná väzba od sympatizujúcich členov a občanov, od partnerov (s dôrazom na návratnosť investícií a kvalitu programov SK.FÓRA), od interných zamestnancov a aktívnych členov, ale aj o kvalite ľudí participujúcich na projektoch. Sledovaný musí byť tiež výskyt opakovanej účasti aktívnych členov na jednotlivých aktivitách, ktorý by nemal klesať a návrhy na zaradenie do tímov by mali prichádzať od aktívnych členov. Ďalej výška finančnej participácie v Sk, zvýšenie kvality výstupov projektov v dôsledku zapojenia strategických partnerov, stabilita a kredibilita partnerov a časová dostupnosť ľudí realizujúcich aktivity SK.FÓRA.

V oblasti finančného hospodárenia bude sledované dosiahnutie stanovených príjmov, prevádzkové náklady, ktoré musia byť na úrovni max. 24% z celkového objemu rozpočtovaných prostriedkov alebo nižšie. Rezervný fond 10% zo skutočných príjmov. Dodržaná musí byť diverzifikácia príjmov od partnerských organizácií, nadácií, vlády a aktívnych a kolektívnych členov. Dodržanie rozpočtovaných nákladov na jednotlivé projekty. Predkladanie plánov a hodnotiacich správ podľa schváleného harmonogramu. Úspešný ročný audit. Použitie rezervného fondu na prípravu nových projektov.

Ďalšie ukazovatele výkonnosti predstavuje spätná väzba od návštevníkov web stránky, účastníkov aktivít SK.FÓRA a spolupracujúcich na programoch a projektoch. Všetci vybraní členovia a spolupracovníci musia mať k dispozícii strategický plán. Ďalším ukazovateľom bude vykonanie kontroly plnenia plánu a rozpočtu. Kritériá pre výber projektov musia byť bezpodmienečne zohľadnené. Harmonogramy plnenia plánovaných úloh musia byť vypracované. Hodnotenie 360° musí byť aplikované v priebehu fiškálneho roka. Pravidelné porady tímov musia byť realizované. Do projektu CAF bude zapojených 10-12 obcí. Projekt musí byť podaný v určenej lehote. Koordinačné centrum na podporu

modelu CAF musí byť vytvorené a akcieschopné. Sledovať sa bude počet tlačových konferencií a iných mediálnych prezentácií a počet informácií poskytnutých Mediacentrom. Informačný spravodajca bude vydávaný a riadne distribuovaný členom.

IV. ZHODNOTENIE DOTERAJŠÍCH AKTIVÍT

A. Preferenčným hlasovaním proti partokracii (kampaň za krúžkovanie)

Na web stránke SK.FÓRA sa fórum názorov na tému Preferenčným hlasovaním proti partokracii začalo 1. júna 2006 o 12,00 h a skončilo sa 17. júna 2006 voľbami do Národnej rady Slovenskej republiky. Ťažiskový materiál do diskusie pripravil aktívny člen SK.FÓRA Radoslav Štefančík (v prílohe 2). Súčasťou diskusného fóra bola aj anketa na tému Plánujete využiť možnosť preferenčného hlasovania? Spustená bola 1. júna 2006 a ukončená 17. júna 2006. Zapojilo sa do nej 425 návštevníkov z ktorých 72,5 % (308) sa vyjadrilo kladne, 6,6% (28) záporne, 5,4 % (23) uviedlo, že nepozná vhodných kandidátov na krúžkovanie, 9,2 % (39) uviedlo, že nemá dostatočné informácie o tom, ako to funguje a 6,4 % (27) uviedlo, že sa nezaujíma o politiku.

V tomto období paralelne bežalo fórum názorov, v ktorom sa na túto tému vyjadrilo 19 občanov v 32 príspevkoch. Z výmeny názorov jednoznačne vyplynulo, že nie stranícka elita zabarikádovaná vo svojej centrále, ale občan musí byť tou poslednou inštanciou rozhodujúcou o personálnom zložení Národnej rady Slovenskej republiky.

Na tlačovej konferencii SK.FÓRA 1.júna 2006 sme vyzvali občanov na využitie preferenčného hlasovania v júnových parlamentných voľbách. Na tlačovej konferencii 15. júna 2006 sme vydali vyhlásenie k voľbám 2006 s poukázaním na to, že sa ešte stále nemáme tak dobre, aby sme sa nemuseli starať o veci verejné. „Ešte sa nemáme tak dobre, aby sme nešli voliť. Prekonali sme ťažkosti reforiem, prekonajme aj populizmus. Dajme priestor zdravému rozumu. Ak je občan – volič presvedčený o tom, že stranícke orgány nevhodne určili poradie osôb na kandidátke – môže preferenčným hlasovaním (krúžkovaním max. 4 kandidátov) vyjadriť svoj názor na zmenu a uprednostniť ním volené osoby v rámci strany, ktorú volí. Zodpovedný prístup k voľbám vyžaduje, aby sme zhodnotili, ako bolo doteraz narábané s našou dôverou a čo môžeme očakávať v ďalšom volebnom období.“

Výsledok tejto kampane, ku ktorej sa pridali ďalšie občianske združenia, bol prezentovaný na tlačovej konferencii SK.FÓRA 20. júna 2006. S potešením sme v ňom konštatovali, že občania vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky aktívne využili právo upravovať kandidátnu listinu prostredníctvom preferenčného hlasovania. Nerešpektovaním vôle straníckych centrál prejavili občiansku zodpovednosť za politický vývoj v krajine. Zabrzdili proces koncentrácie moci v rukách úzkej skupiny politikov, čím zvýšili mieru legitimity slovenského parlamentu. Právo prednostného hlasu pri zvolených stranách využilo vo voľbách 2006 takmer 80 percent voličov. Najviac voličov Strany maďarskej koalície, najmenej Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie – Demokratickej strany (podrobnejšie v prílohe 3).

B. Väčšinový či pomerný volebný systém

Diskusia k tejto téme a k hlavnému článku, ktorého autorom je Radoslav Štefančík (príloha 4) v súčasnosti prebieha na web stránke SK.FÓRA. Táto téma bola do diskusného fóra zaradená preto, lebo zmena volebného systému sa stáva pravidelne súčasťou predvolebnej agitácie politických strán. Politici s maskou na tvári, ale so železnou pravidelnosťou sľubujú občanom širšie kompetencie pri výbere ich reprezentantov. Bezprostredne pred voľbami odrazu prídu s výhovorkou, že na zmeny je už neskoro a tesne po voľbách zasa odkážu občanom, aby boli trpezliví. Tak to ide u nás stále dokola už niekoľko rokov. Ustavične tie isté predvolebné sľuby a rovnaké povolebné výhovorky. Diskusia na túto tému bude zavŕšená projektom prípravy návrhu SK.FÓRA na zmenu volebného zákona.

C. Etika spravovania vecí verejných

Na túto tému prebieha v súčasnosti na web stránke SK.FÓRA diskusia. Odvíja sa od hlavnej tézy vyjadrujúcej názor, že lídri politických strán v demokratickej spoločnosti sú zodpovední za udržiavanie vysokej úrovne transparentnosti, slušnosti a spravodlivosti pri efektívnom a čestnom spravovaní verejných záležitostí. Túto povinnosť najlepšie demonštrujú vlastným príkladom - svojim správaním a konaním, ako jedine možným na politickej úrovni. Preto by mali aj v tejto súvislosti poskytovať primeranú podporu a zdroje umožňujúce vláde iniciovať a organizovať aktivity orientované na etické správanie sa verejných funkcionárov a zamestnancov vo verejnej správe, a tiež zabrániť zneužívaniu etiky a zákonov na politické účely primeranými sankciami. Jediným možným postupom, zabezpečujúcim takéto správanie sa politikov je analýza súčasného stavu v dodržiavaní zákona o konflikte záujmov (ústavný zákon 357/2004 Z.z. v znení ústavného zákona 545/2005 Z.z.), jeho revízia a prípadné sprísnenie. Ide o to, aby mal každý občan dostatočné informácie o pravidlách povinného správania sa svojich zástupcov, a tým aj možnosť odsudzovať a oceňovať ich dodržiavanie.

V súčasnosti ďalej prebieha na stránkach SK.FÓRA diskusia k modelovému prípadu v tomto znení: Predstavme si situáciu, že minister zodpovedný za rozhodnutie o kontrakte na údržbu budov ministerstva podpísal túto zákazku spoločnosti, ktorá zamestnáva jeho syna na odbornej pozícii. Zvolený proces obstarávania ponechal ministrovi značnú voľnosť pri voľbe dodávateľa týchto prác. Minister pri svojom rozhodnutí o výbere tohto dodávateľa nikoho na ministerstve neinformoval, pretože sa domnieval, že to nie je konflikt záujmov. Je to konflikt záujmov?

Vyhodnotenie diskusie bude podkladom pre prípravu projektu zameraného na zorganizovanie série konferencií o etike vo verejnej správe. Záverečným cieľom bude sformovanie odporúčania SK.FÓRA a partnerov spolupracujúcich na projekte o princípoch etického správania sa zamestnanca vo verejnej správe.

D. Výkon poslaneckého mandátu

Táto téma je v súčasnosti už pripravená, zatiaľ však nebola zaradená.

E. Voliť alebo nevoliť malé strany (e-Agora)

Bola to prvá e-Agora na tému Voliť alebo nevoliť malé strany, v ktorej hlavným rečníkom bol Radoslav Štefančík s diskusným príspevkom uverejneným v prílohe 5.

F. Vyhlásenie Fóra občanov Slovenska k voľbám 2006

Vyhlásenie SK.FÓRA bolo vydané 15. júna 2006 (príloha 6).

G. Výzva Pod'te voliť, krúžkujte a nevoľte malé strany

Táto výzva bola vyhlásená SK.FÓROM 16. júna 2006 (príloha 7).

V. HISTÓRIA SK.FÓRA

A. Vznik a vývoj

Myšlienka sformovať občiansku iniciatívu pod názvom Fórum občanov Slovenska (SK.FORUM) sa zrodila spontánne vo volebnom roku 2006 ako reakcia na narastajúcu občiansku apatiu a nezáujem verejnosti o kontrolu spoločenského diania. Vznikla s vedomím, že znechutenie občanov z politiky a politických strán na Slovensku je nebezpečným javom, ktorý výrazne podkopáva základné piliere demokratického štátu. Pri jej zrode stáli Lubomír Plai, Rudolf Horňák, Juraj Dobiš, Alexander Bádovský, Michal Motúz, Radoslav Štefančík, Boris Sodoma, Bruno Rudinský, Juraj Rehák a Viliam Kratochvíl, ktorí sformulovali občiansku deklaráciu Nie sme na predaj a ponúkli občanom možnosť združiť sa a spojiť sily vo Fóre občanov Slovenska pre naplnenie tejto deklarácie.

B. Kryštalizácia programu

Ide o otvorený proces v počiatočnom štádiu, ktorý bude pokračovať. Smerodajný pre kryštalizáciu programu je tento strategický plán a jeho postupné napĺňanie v nasledujúcich štyroch rokoch. K jeho plneniu sa budeme každoročne vracat' odpočtom plnenia úloh a hodnotením úrovne dosahovania vytýčených cieľov.

Občianska deklarácia

NIE SME NA PREDAJ

z 1. júna 2006

Znepokojení narastajúcou občianskou apatiou a nezájmom verejnosti o kontrolu spoločenského diania, s vedomím, že znechutenie občanov z politiky a politických strán na Slovensku je nebezpečným javom, ktorý výrazne podkopáva základné piliere demokratického štátu, rozhodli sme sa ponúknuť občanom možnosť združiť sa a spojiť sily vo Fóre občanov Slovenska (SK.FORUM) pre naplnenie tejto občianskej deklarácie:

1. NIE SME NA PREDAJ

- ▮ My, občania združení v SK.FORUM spájame sa s cieľom obnoviť poctivosť v hospodárskom a slušnosť v politickom živote krajiny.
- ▮ Zaväzujeme sa aktívne zúčastňovať na verejnom živote krajiny a pripravovať nástroje, ktorými môžu občania viesť volených zástupcov k zodpovednému výkonu funkcií, ktoré im zverili.
- ▮ Chceme otvorene vyjadrovať naše názory, chceme, aby nám politici vrátili našu krajinu a my, občania, vrátili politike slušnú tvár.
- ▮ Naším cieľom je pomôcť občanom vytvoriť Slovensko ekonomicky silnejšie, sociálne spravodlivejšie a morálne pevnejšie.
- ▮ My, občania Slovenska máme čosi oveľa dôležitejšie, než sú peniaze v rukách politikov:
MÁME PRÁVO VOLIŤ!

2. SK.FORUM - SPOLOČNÝ ZÁKLAD PRE DISKUSIU

- ▮ Každý vie povedať, čo sa mu nepáči a sú ľudia, ktorí vedú definovať opatrenia riešiacie problémy, ktoré nám sťažujú život.
- ▮ Aj najlepšie myšlienky treba konfrontovať so zdravým sedliackym rozumom, a preto je názor každého občana dôležitý.
- ▮ Začnime tým, čo dokáže každý – súpisom problémov, ktoré nás ťažia. Túto úlohu treba plniť počas života celých generácií. Je našou úlohou vedieť čo chceme, nájsť cesty, ktorými to dosiahneme a vydržať na tejto ceste.
- ▮ Demokracia je najlepší spôsob účasti občanov na riadení štátu, vyžaduje však aktívnych občanov:
PODPORME DOBRO A NETOLERUJME ZLO!

3. V SPOJENÍ JE NAŠA SILA

- ▮ Naším poslaním je fungujúca občianska spoločnosť a slobodný občan v prosperujúcej krajine.

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

- ▮ Nechceme stagnovať a nečinne sa prizerať, ako strata hodnôt a úpadok morálky rozkladá bezúhonnosť, poctivosť a čestnosť v chovaní sa politikov a politických strán zodpovedných za zmysluplné smerovanie Slovenska.
- ▮ Chceme a musíme politickým stranám povedať, čo ako občania očakávame od dôveryhodnej vlády a transparentného spôsobu uplatňovania moci:
NÁŠ SPOLOČNÝ HLAS MUSIA POČUŤ!

4. EFEKTÍVNE A ČESTNÉ SPRÁVOVANIE VEREJNÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

- ▮ Naším cieľom je poskytnúť detailnú analýzu problémov, ktoré sužujú Slovensko spolu s opatreniami na ich riešenie.
- ▮ Ako občania sme už unavení z politiky, z jej zredukovania na primitívne obchodovanie so všetkým a s kýmkoľvek, len nech to niečo „hodí“.
- ▮ Zárodok občianskej spoločnosti ruiniujú a demokraciu ničia politické výbory, akčné trojky, štvorky či päťky. Na samom vrchu „demokracie“ tróni politbyro s názvom koaličná rada, ktorá nahrádza vládu aj parlament a rozhoduje o všetkom spôsobom „o nás bez nás“.
Náš odkaz znie:
NIE BEZ NÁS!

5. NÁŠ ODKAZ OBCHODNÍKOM V POLITIKE

- ▮ Politika sa scvrkla na bohupusté obchodovanie. Kupčí sa všade. Nielen na ulici, ale aj vo vláde, v parlamente...
- ▮ V rukách obchodníkov v politike je medzi obchodovateľné položky zaradený už aj občan.
- ▮ My, občania a vlastníci našej krajiny, musíme parlamentu, vláde a všetkým úradom jasne povedať:
NIE SME NA PREDAJ! ZA ŽIADNU CENU!

6. ČO CHCEME?

- ▮ Občianskou aktivitou pomôcť zmeniť spôsob uplatňovania moci v našej krajine.
- ▮ Prvý predpoklad na zásadnú zmenu – občianska pomoc pri zreformovaní moci – je rozhodujúci pre všetky ďalšie kroky.
- ▮ Posilniť občiansku spoločnosť rozvíjaním aktivít smerujúcich k efektívnemu a čestnému spravovaniu verejných záležitostí.
- ▮ Podporovať dobro a netolerovať zlo.
- ▮ Prostriedkom na dosiahnutie cieľa budú:
NAŠE PROGRAMY A PROJEKTY

Preferenčným hlasovaním proti partokracii

1. Úvod

Slovenský parlament sa spomedzi všetkých štátnych inštitúcií dlhodobo „teší“ najmenej dôvere občanov. V skutočnosti však občania v prieskumoch verejnej mienky nevyjadrujú nedôveru Národnej rade Slovenskej republiky ako orgánu štátnej moci, ale jednotlivým poslancom. Verejnosť pozorne vníma rozpory medzi predvolebnými sľubmi a povolebnou realitou, citlivo reaguje na korupčné aféry poslancov, nepodložený nárast majetku alebo ich prešľapy proti zákonom.

Pred voľbami prejdú niektoré strany malými kozmetickými zmenami, medzi kandidátmi na poslancov sa objavia aj nové tváre, ale základom kandidátky väčšiny strán sú už dlhodobo známi, hoci nedôveryhodní „reprezentanti ľudu“. Občan sa skutočne musí cítiť znechutený, ak na zvoliteľných miestach kandidačnej listiny strany s dobrým programom a blízkou ideovou orientáciou nájde na čelných miestach znova tie isté mená politikov, ktorí sa počas predchádzajúcich štyroch rokov vo funkcii poslanca neosvedčili.

Znechutenie z politiky a politických strán nie je špecifikom výlučne Slovenska. Je však nebezpečným javom, ktorý výrazne podkopáva základné piliere demokratického štátu. Vo voľbách sa môže prejaviť niekoľkými spôsobmi:

- a) Občan sa aj napriek znechuteniu z politiky rozhodne volí politickú stranu ako menšie zlo. Hoci členovia strany v najvyšších volených funkciách zlyhali, z dôvodu občianskej zodpovednosti za politický vývoj v krajine si vyberie tú najlepšiu z najhorších alternatív. V tomto prípade sa občan rozhodne pre program strany aj napriek silnej antipatii k predstaviteľom stránickej elity.
- b) Pre demokraciu je nebezpečnejšie, ak občan voľby nielenže odignoruje, ale definitívne sa prestane zaujímať o správu vecí verejných. Občianska apatia je však základným predpokladom na vznik totalitného režimu. Demokracia môže fungovať len v prostredí, kde občania aktívne zasahujú do politického diania. Nezáujem verejnosti o kontrolu spoločenského diania môžu politici využiť v prospech posilňovania vlastných výhod na úkor občianskych práv a slobôd. Nízka voličská účasť navyše nahráva do karát extrémistickým stranám s neobyčajne disciplinovaným voličským elektorátom.
- c) Občan napriek znechuteniu z politiky ostane politicky aktívnym, ale z dôvodu nedôvery k osvedčeným stranám podľahne pôsobivým vyhláseniam populistov. Populisti dokážu pred voľbami nájsť riešenie na každý problém, po voľbách vyzerá situácia väčšinou rovnako, ak nie horšie. Netreba zabúdať ani na minulosť a upozorniť, že populistom uverila nezanedbateľná skupina Nemcov v 30. rokoch, ale aj občania Slovenska v prvej polovici 90. rokov. Víťazstvo populistov v Nemecku naštartovalo jeden z dvoch najhroznejších totalitných režimov XX. storočia. Triumf populistov na Slovensku spôsobil vyradenie krajiny z európskeho integračného procesu.

Ako teda zostať politicky aktívnym občanom, nemať zlý pocit z voľby menšieho zla, nedat' šancu extrémistom a nepodľahnúť čaru populizmu?

2. Voliť alebo nevoliť malé strany?

Prvá alternatíva ako zostať politicky aktívnym sa ponúka vo voľbe trpasličej strany s nízkymi preferenciami. Nevýhoda tejto alternatívy spočíva v potenciálnom prepadnutí veľkého množstva hlasov v prípade, ak sa strane nepodarí prekročiť päťpercentné kvórum potrebné pre vstup do parlamentu. Lídri malých strán reagujú na podobné úvahy presvedčaním o existencii veľkej skupiny ľudí s podobným uvažovaním. Ak by sa všetci nespokojní voliči rozhodli voliť práve ich, strana by sa pohodlne dostala do parlamentu. Netreba však zabúdať na fakt, že malých strán kandidujúcich aj v tohtoročných parlamentných voľbách je vždy niekoľko. Ak by sa hlasy nespokojných voličov prerozdělili medzi všetky malé strany, päťpercentnú hranicu by nemusela prekročiť žiadna z nich. Prepadnuté hlasy následne posilňujú strany, pre ktoré nie je problém získať dostatočný počet hlasov pre vstup do parlamentu. Vo voľbách 1992 získalo HZDS vďaka veľkému množstvu prepadnutých hlasov takmer polovicu (74 zo 150) mandátov, hoci získalo len 37,3% hlasov (pozri tabuľku 1). V dôsledku podpory malých strán prepadlo v roku 1992 až 23,8% voličských hlasov (v absolútnom vyjadrení 733 511). V nasledujúcich voľbách počet prepadnutých hlasov klesol z 13,0% (372 427) v roku 1994 na 5,8% (194 264) v roku 1998. Pokračujúce štiepenie niektorých politických strán spôsobilo rast prepadnutých hlasov vo voľbách 2002 na 18,2% (522 885).

Trieštenie stranického spektra ovplyvňuje stupeň stability demokracie. V krajinách so stabilne fungujúcou demokraciou sedia v zákonodarných zboroch zástupcovia dvoch alebo troch veľkých a niekoľkých menších strán. Krajiny sú stabilné, pretože na zostavenie vlády postačí koalícia jednej veľkej a jednej alebo dvoch malých strán. Naopak v krajinách s veľkým množstvom rovnako silných parlamentných strán je nevyhnutné vytvorenie vládnej koalície z viacerých stranických subjektov. Z dôvodu vysokého počtu strán sa len málokedy podarí vytvoriť ideologicky homogénnu vládu. Slovensko je príkladom, kde aj napriek vytvoreniu stredovo-pravicovej vlády dochádzalo pravidelne k vnútrokoaličným sporom s dôsledkom straty väčšiny v parlamente a následne k jej faktickému rozpadu.

Tabuľka 1: Výsledky volieb do slovenského parlamentu v roku 1992

Strana:	HZDS	SDE	KDH	SNS	MKDH	ODÚ	SDSS	DS-ODS	SKDH	MOS	SZS
Hlasy (%):	37,3	14,7	8,9	7,9	7,4	4,0	4,0	3,3	3,1	2,3	2,1
Mandáty:	74	29	18	15	14	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, upravené

3. Preferenčné hlasovanie (krúžkovanie)

Druhá alternatíva ostať politicky aktívnym spočíva vo využití práva upravovať kandidačnú listinu prostredníctvom preferenčného hlasovania. Náš volebný systém neumožňuje voliť len politickú stranu, ale preferenčnou voľbou (pridelením prednostných hlasov) priamo rozhodovať aj o personálnom zložení zákonodarného zboru. Podľa doterajších skúseností najväčšiu šancu

dostať sa do parlamentu mali kandidáti na čelných pozíciách kandidátky. O poradí nominantov sa neraz bez ohľadu na záujmy voličov rozhodovalo a stále rozhoduje v stranických centráloch. Strana tak prakticky sama vyberá, kto ju bude zastupovať v parlamente. Národná rada Slovenskej republiky je však reprezentantom občanov a nie politických strán. Nie vedenie politickej strany, ale občan by mal rozhodnúť o zložení parlamentu.

Právo upravovať stranické kandidačné listiny existovalo aj pred štyrmi rokmi. Na postup do parlamentu však musel kandidát získať desať percent z počtu pridelených hlasov politickej strany, za ktorú kandidoval. Vo voľbách 2002 bol týmto spôsobom zvolený do parlamentu len jediný poslanec. Árpád Duka-Zólyomi z SMK získal pred štyrmi rokmi 36 432 hlasov a vyšplhal sa z pôvodne 23. nevolebného miesta na štvrté miesto na kandidátke. Desať percentné kvórum bolo skutočnou fackou demokracii. Vo voľbách 2002 napríklad Katarína Tóthovej na postup do parlamentu zo 60. miesta na kandidátke nestačilo 22 046 prednostných hlasov, hoci sa jej kolega J. Brhel stal poslancom len s 1 392 prednostnými hlasmi.

Na konci tohtoročnej jari môžu občania konečne urobiť škrť cez rozpočet nejednému kandidátovi umiestnenému na čelných pozíciách kandidátky a do parlamentu zvoliť ľudí z nižších pozícií tešiacich sa väčšej dôvere. Novelizáciou volebného zákona sa hranica potrebná na „prekrúžkovanie“ posunula z desiatich na tri percentá získané politickou stranou. Tabuľka 2 názorne ukazuje, koľko preferenčných hlasov musí získať kandidát na získanie zvoliteľného miesta na kandidátke. Vo parlamentných voľbách 2006 bude môcť 4 260 000 voličov využiť právo voliť. Preferencie strán v tabuľke boli určené podľa zverejnených výsledkov výskumu verejnej mienky agentúry DICIO, ktorý uskutočnila na vzorke 1046 respondentov od 18. apríla do 2. mája. Podľa agentúry by v apríli k voličským urnám pristúpilo 72% voličov. V prípadných aprílových voľbách by zvíťazila strana SMER-SD pred ES-HZDS, SDKÚ-DS, SF, SMK, KDH a SNS. Tabuľka 2 ukazuje, koľko preferenčných hlasov by musel získať kandidát na poslanca, aby postúpil na zvoliteľné miesto pri voličskej účasti 72%, 60% a 50%, ak by parlamentné voľby skončili podľa voličských preferencií z apríla 2006.

Tabuľka 2: Trojpercentné vyjadrenie preferenčného hlasovania v absolútnych číslach pri 72, 60 a 50 percentnej voličskej účasti pri 4 260 000 v zoznamoch zapísaných voličov

Strana	Preferencie apríl 2006	Hlasy 72% pri účasti**	PH*	Hlasy 60% pri účasti***	PH*	Hlasy 50% pri účasti****	PH*
SMER-SD	35,8%	1 098 057±	32 941	915 048	27 451	762 540	22 876
ES-HZDS	10,1%	309 787	9 293	258 156	7 744	215 130	6 453
SDKÚ-DS	10,0%	306 720	9 201	255 600	7 668	213 000	6 390
SF	9,8%	300 585	9 017	250 488	7 514	208 740	6 262
SMK	8,8%	269 913	8 097	224 928	6 747	187 440	5 623
KDH	7,8%	239 241	7 177	199 368	5 981	166 140	4 984
SNS	7,0%	214 704	6 441	178 920	5 367	149 100	4 473

Vysvetlivky:

*Prednostné hlasy – minimálny počet (3%) prednostných hlasov potrebných na postup kandidáta na zvoliteľné miesto

** 72% účasť – 3 067 200

*** 60% účasť – 2 556 000

**** 50% účasť – 2 130 000

± - čísla v tabuľke sú zaokrúhlené smerom nadol

4. Výhody preferenčného hlasovania

Preferenčné hlasovanie poskytuje občanovi niekoľko výhod:

- Občan sa nevyjadruje len k programu strany, ale aj k celkovému personálnemu zloženiu najvyššieho zákonodarného zboru.

- Rozhodnutím prideliť prednostné hlasy sa volič elegantne vyhýba teórii menšieho zla. Teória menšieho zla sa zvyčajne spája s nevyhnutnou voľbou osôb s najnižšou nedôverou z dôvodu absencie dôveryhodnejších kandidátov. Vo voľbách 2006 môžu občania voliť politickú stranu so sympatickým program, aj napriek nedôveryhodným kandidátom na čele straníckych kandidátok. Využitím preferenčného hlasovania môžu voliči zmeniť poradia kandidátov a zbaviť sa pocitu, že boli opäť donútení k voľbe menšieho zla.

- Ak stranícke vedenie pri zostavovaní kandidátok nerešpektuje regionálny princíp a na čelné miesta umiestni kandidátov výlučne z hlavného mesta, občan sa nemusí len nečinne prizerať, ale preferenčnou voľbou môže upraviť kandidačnú listinu podľa vlastných predstáv resp. podľa záujmov svojho regiónu. Problémy občanov na severe alebo východe Slovenska najlepšie poznajú a dokážu riešiť poslanci z uvedených regiónov, nie z Bratislavy. Len ťažko môžeme hovoriť o demokracii, ak občan v okruhu päťdesiatich kilometrov od svojho miesta trvalého bydliska nenájde žiadneho poslanca.

- Podobne môžeme uvažovať v prípade nerešpektovania princípu rovnosti pohlaví. Ak sú ženy presvedčené, že ich je v politike málo, využitie preferenčnej voľby je ideálnym spôsobom, ako pomer žien a mužov v parlamente vyrovnat'.

- Hoci naša najväčšia národnostná menšina má svoje stabilné zastúpenie v parlamente, existuje množstvo iných menšinových skupín, ktoré také úspešné v politike nie sú. V roku 2002 jedna politická strana poskytla priestor na kandidátke zdravotne postihnutému. V súčasnosti sa na kandidátkach nachádzajú zástupcovia národnostných a etnických menšín (Rómovia, Rusíni, Poliaci, Nemci atď.). Príležitosť kandidovať do parlamentu môžu využiť zástupcovia sexuálnych menšín, či malých náboženských skupín. Odovzdaním dostatočného počtu prednostných hlasov môže mať každá menšina svojho zástupcu v Národnej rade Slovenskej republiky.

- Ak si mladí ľudia myslia, že v parlamente sedí málo poslancov v ich veku, môžu tento stav zmeniť poskytnutím prednostných hlasov mladším kandidátom.

- Z času na čas sa objavujú špekulácie, že v niektorých stranách si umiestnenia na zvoliteľných miestach kandidáti na poslancov kupujú. Aktívnym využitím preferenčného hlasovania by sa žiadne miesto na kandidátke nemohlo označiť za „zvoliteľné“. Žiadny podnikateľ by nevrazil stotisícové sumy alebo milióny za umiestnenie na kandidačnej listine, ak by jeho zvolenie nebolo vopred isté.

- Aktívne využívanie preferenčného hlasovania môže výrazne napomôcť vnútrostraníckej konkurencii. Stranícki lídri dodnes využívajú rozhodnutie pred ôsmich rokov vytvoriť zo Slovenska jeden volebný obvod, ktorý negatívne zasiahol do zdravého vývoja politických strán, obmedzil vplyv regionálnych straníckych štruktúr a zmrzačil vnútrostranícku konkurenciu. Dlhoroční členovia strácajú motiváciu, ak sa na zvoliteľných miestach kandidačných listín neustále objavujú rovnaké tváre, ak sa tam neočakávane ocitnú osoby iba s niekoľkodňovým členstvom alebo dokonca kandidáti bez straníckej príslušnosti. Pri aktívnom využívaní preferenčného hlasovania by každé miesto na kandidátke bolo považované za zvoliteľné, čo by viedlo k aktívnejšej práci nielen v predvolebnej kampani aj u kandidátov z nižších pozícií.

5. Riziká preferenčného hlasovania

Preferenčné hlasovanie je vyjadrením vôle ľudu a v každej vyspelej demokracii je *vox populi* považovaný za *vox dei*. Žiadna politická strana ústami svojich predstaviteľov nemôže spochybniť slobodnú voľbu ľudu. Aj napriek tomu sa zo strany politikov objavujú vyjadrenia o rizikách preferenčného hlasovania.

- Najčastejším argumentom proti preferenčnému hlasovaniu je snaha strán zabezpečiť rovnomerné zastúpenie určitých profesií nevyhnutných pre fungovanie parlamentu. Doterajšia prax ukazuje, že strany tento princíp samy nedodržávajú. Do očí bijúcim príkladom porušenia tohto pravidla je kandidátka Strany občianskeho porozumenia vo voľbách 1998. Na zvoliteľných miestach SOP sa vtedy objavil bývalý vysoký funkcionár KSS, operný spevák, priateľka jedného z hlavných sponzorov strany, manželka majiteľa vplyvnej súkromnej televízie a automobilový pretekár. Na kandidačných listinách do tohtoročných volieb sa objavili o. i. aj futbalový rozhodca, reprezentačný tréner, husľový virtuóz, bývalá moderátorka spravodajstva a herec. Uvedení kandidáti by po ich prípadnom zvolení boli nováčikmi v politike. Nie je ťažké odpovedať na otázku, či by parlament fungoval aj bez ich prítomnosti v poslaneckých laviciach. V stranách by si ale mali uvedomiť, že úspešný politik s úprimným vzťahom k správe vecí verejných začína v politike lepením predvolebných plagátov, úspechmi na komunálnej úrovni, aktivitami v treťom sektore alebo v študentskej samospráve, nie rozhodovaním futbalových zápasov, hraním na husliach alebo čítaním večerných správ.

6. Ako na to?

Voličom sa v tohtoročných voľbách konečne ponúka ideálna príležitosť povaliť partokraciu (vládu politických strán) a nastoliť demokraciu (vládu ľudu). Motivácia neignorovať voľby, nepodľahnúť populistom a poslať niektorých politikov do dôchodku tu teda je. Ako teda na to?

Volič po príchode do volebnej miestnosti a po preukázaní svojej totožnosti obdrží od okrskovej volebnej komisie volebné lístky a volebnú obálku. Podľa zákona musí byť dodržaná tajnosť volieb. Z tohto dôvodu sa každý musí odobrať do priestoru oddeleného zástenou, za ktorou môže upraviť kandidátku ním vybranej politickej strany preferenčným hlasovaním (krúžkovaním). Volič môže zakrúžkovať maximálne štyri mená (krúžkuje sa poradové číslo kandidáta). Za plentou vloží hlasovací lístok politickej strany alebo koalície do volebnej obálky, ktorú pred zrakom okrskovej volebnej komisie vhodí do volebnej urny.

Po ukončení hlasovania členovia okrskových volebných komisií najskôr spočítajú hlasy pridelené pre politické strany. Potom spočítajú pridelené prednostné hlasy pre jednotlivých kandidátov. Výsledky hlasovania odovzdajú okrskové komisie obvodným komisiám, ktoré výsledky postúpia Ústrednej volebnej komisii. Po podpísaní zápisnice zverejní Ústredná volebná komisia celkové výsledky volieb.

Podľa § 43, odseku 5 Zákona o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky kandidáti dostanú mandáty pridelené strane alebo koalícii v poradí, v akom sú uvedení na hlasovacom lístku. Ak však voliči využili právo prednostného hlasu, dostane najskôr mandát ten z kandidátov, ktorý získal najmenej tri percentá prednostných hlasov z celkového počtu platných hlasov odovzdaných pre politickú stranu alebo koalíciu. Ak politickej strane alebo koalícii je pridelených viac mandátov a viac kandidátov splnilo podmienku podľa predchádzajúcej vety, mandáty dostanú kandidáti postupne v poradí podľa najvyššieho počtu získaných prednostných hlasov. V prípade rovnosti prednostných hlasov rozhoduje poradie na hlasovacom lístku.

Preferenčné hlasovanie sa zohľadňuje aj pri nastupovaní náhradníkov. Ak sa počas volebného obdobia uvoľní mandát, nastupuje náhradník. Prednosť má náhradník s najvyšším počtom pridelených prednostných hlasov, ak vo voľbách získal minimálne tri percentá z hlasov pridelených pre politickú stranu.

7. Občianske kritériá na uprednostnenie kandidátov

- ▶ Krúžkujte len kandidátov politickej strany, ktorú chcete voliť.
- ▶ Nekrúžkujte kandidátov na prvých miestach na kandidátke, pretože tí majú svoje prednostné miesto dané politickou stranou.
- ▶ Zvážte doterajšie aktivity kandidátov. Porovnajte ich kladné a záporné stránky (napr. dlhodobú pasivitu v parlamente). Ak si želáte, aby reprezentovali stranu, ktorú chcete voliť v parlamente zakrúžkujte ich poradové číslo.
- ▶ U kandidátov posudzujte odbornosť, alebo doterajšie skúsenosti s politikou, nie mediálnu popularitu.
- ▶ Voľte tak, aby sa do parlamentu nedostali osoby, ktoré predchádzajúcim pôsobením vo funkciách
 - ▶ zneužili svoje postavenie, konali v rozpore so záujmami občanov,
 - ▶ svojou nekvalifikovanou a nezodpovednou činnosťou poškodili štát, a teda nás občanov,
 - ▶ v štátnych funkciách platených zo zdrojov vytvorených občanmi hlboko pod cenu rozpredali, alebo rozdelali majetok štátu,

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

- ▶ profitujú z obohatenia v privatizačnom procese vedenom v rozpore so záujmami ostatných občanov, alebo z toho profitujú ich rodinní príslušníci,
- ▶ vyhli sa trestnému stíhaniu vďaka amnestii danej prezidentom republiky bez vyšetrenia skutkovej podstaty podozrenia z páchania trestnej činnosti.

8. Praktické rady pre voličov

- ▶ Rozhodnite sa vopred, ktorú politickú stranu alebo hnutie budete voliť. Neuvažujte o pridelení preferenčných hlasov kandidátom až vo volebnej miestnosti.
- ▶ Pozorne si preštudujte kandidátku už vopred. Zoznam kandidátov by ste mali dostať niekoľko dní pred voľbami.
- ▶ Rozhodnite sa pre zakrúžkovanie tých štyroch, ktorí podľa Vás najlepšie vyhovujú občianskym kritériám na uprednostnenie kandidátov.
- ▶ Preferenčné hlasovanie sa berie do úvahy, pokiaľ sú na hlasovacom lístku zakrúžkované jedno až štyri poradové čísla kandidátov. Poradové čísla krúžkujte tak, aby okrskovej komisii bolo jasné, ktoré čísla ste vyznačili. Ak hlasovací lístok neupravíte predpísaným spôsobom, vaše preferenčné hlasovanie nebude zohľadnené. Rovnako nebude zohľadnené, pokiaľ zakrúžkujete viac ako štyri mená.

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

Krúžkovanie bolo úspešné

Fórum občanov Slovenska s potešením konštatuje, že občania vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky aktívne využili právo upravovať kandidátnu listinu prostredníctvom preferenčného hlasovania. Nerešpektovaním vôle straníckych centrál prejavili občiansku zodpovednosť za politický vývoj v krajine. Zabrzdili proces koncentrácie moci v rukách úzkej skupiny politikov, čím zvýšili mieru legitimity slovenského parlamentu.

Právo prednostného hlasu pri zvolených stranách využilo v tohtoročných voľbách takmer 80 percent voličov. Najviac voličov Strany maďarskej koalície, najmenej Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie – Demokratickej strany.

Tab.1: Podiel prednostných hlasov z platných hlasov v %

Strana:	Smer-SD	SDKÚ-DS	SNS	SMK	ĽS-HZDS	KDH
Podiel v %	75,53	75,16	75,96	86,30	85,50	79,08

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Voliči prednostnými hlasmi posunuli z nevoliteľných miest sedem kandidátov. Najvýraznejšie zmeny nastali na kandidátke Kresťansko-demokratického hnutia. Vďaka prednostným hlasom sa zo 77. nevoliteľného miesta posunul na deviate miesto Peter Gabura a získal tak poslanecký mandát. KDH bola jedinou relevantnou stranou, ktorá do prvej desiatky nepostavila žiadnu ženu. Prednostným hlasovaním posunuli voliči KDH dve kresťanské demokratky a straníckej centrále jasne odkázali, čo si myslia o zastúpení žien v politike. Mária Sabolová poskočila z 19. nevoliteľného miesta na konečné ôsme. Monika Gibalová postúpila do parlamentu z 33. miesta. Štvrtým zvoleným kresťanským demokratom z pôvodne 22. nevoliteľného miesta je Stanislav Kahanec.

V ĽS-HZDS sa do parlamentu z nevoliteľného miesta dostala Katarína Tóthová – z 30. miesta sa posunula na piate. Voliči SMK posunuli z nevoliteľných miest dvoch kandidátov. László Szigetihó z 23. na 15. miesto a Imricha Andruskó z 37. na 14. miesto.

V ostatných stranách nedošlo k výmenám medzi tzv. nevoliteľnými a voliteľnými kandidátmi. Voliči však odignorovali rozhodnutie straníckych centrál a kandidátku upravili podľa vlastného úsudku.

K najvýraznejšej zmene došlo v SDKÚ-DS, kde stranický líder Mikuláš Dzurinda skončil „až“ na tretom mieste. Najúspešnejšou kandidátkou SDKÚ-DS bola Iveta Radičová. Vďaka prednostným hlasom si svoje druhé miesto udržal podpredseda strany Ivan Mikloš. Úspešnými kandidátmi SDKÚ-DS boli aj Magda Vášaryová (zo 14. na piate miesto), Ľuboš Micheľ (z 11. na šieste miesto) a Lucia Žitňanská (z 12. na ôsme miesto).

V KDH si tretiu pozíciu za druhú vymenil Daniel Lipšic s Vladimírom Palkom. Z ôsmeho na štvrté miesto poskočil František Mikloško. Voliči zmenili poradie aj v ES-HZDS. Z druhého miesta vytlačil Viliam Veteška Beátu Sániovú, ktorá vďaka preferenčným hlasom skončila až na ôsmom mieste. K zmenám došlo aj vo víťaznej strane Smer-SD. Z 28. miesta poskočil Dušan Jarjabek na ôsmu priečku, Boris Zala s poradovým číslom 18 skončil na piatom mieste. V SNS pôvodne 19. Jaroslav Paška vďaka prednostným hlasom vstupuje do parlamentu ako siedmy najúspešnejší kandidát.

Voličom sa v týchto voľbách konečne naskytla ideálna príležitosť povaliť vládu politických strán a nastoliť vládu ľudu. Nie politické strany, ale občan rozhodol o svojich zástupcoch v parlamente. Nasledujúce štyri roky bude pozorne sledovať prácu zvolených poslancov, aby mu v ďalších voľbách preferenčným hlasovaním vyjadril opätovnú dôveru alebo naopak, aby ho do parlamentu viac nepustil. Nie stranická elita zabarikádovaná vo svojej centrále, ale občan musí byť tou poslednou inšinciou rozhodujúcou o personálnom zložení Národnej rady Slovenskej republiky.

Fórum občanov Slovenska bude počas nasledujúcich štyroch rokov stáť na strane občanov, pozorne dozerat' na prácu poslancov a včas upozorňovat' verejnosť na všetky prešpapy našich zvolených reprezentantov.

V Bratislave 20. 06. 2006

Väčšinový či pomerný volebný systém?

Téma zmeny volebného systému sa stáva pravidelne súčasťou predvolebnej agitácie politických strán. Politici s maskou na tvári, ale so železnou pravidelnosťou sľubujú občanom širšie kompetencie pri výbere ich reprezentantov. Bezprostredne pred voľbami odrazu prídu s výhovorkou, že na zmeny je už neskoro a tesne po voľbách zasa odkážu občanom, aby boli trpezliví. Tak to ide u nás stále dokola už niekoľko rokov. Ustavične tie isté predvolebné sľuby a rovnaké povolebné výhovorky.

Pri väčšinovom volebnom systéme je krajina rozdelená do jednomandátových volebných obvodov, ktorých počet je zhodný s počtom miest v parlamente. V každom obvode sa volí len jeden poslanec systémom víťaz berie všetko.

Poslanci sa môžu voliť v jednom alebo v dvoch kolách. V prípade jednokolovej voľby stačí kandidátovi získať najviac hlasov spomedzi všetkých kandidátov. V prípade dvojkolovej voľby musí kandidát získať v prvom kole absolútnu väčšinu hlasov, t.j. 50 % plus jeden hlas.

V prípade, že kandidát nezíska v prvom kole absolútnu väčšinu, do druhého kola postupujú najúspešnejší kandidáti z prvého kola. V druhom kole víťazí kandidát s väčším množstvom hlasov. Kvôli podobnosti s konskými dosiahmi sa tento systém niekedy označuje termínom First-Past-the-Post (kto prvý prebehol cieľom).

Pri pomernom volebnom systéme je krajina rozdelená do niekoľkých viacmandátových obvodov. V prípade Slovenska ide o raritu, pretože všetkých 150 poslancov sa volí v jedinom volebnom obvode.

Na postup do parlamentu musí strana získať stanovený minimálny počet hlasov (kvórum). Na Slovensku musí strana získať minimálne päť percent hlasov pre jednu stranu, resp. sedem alebo desať pre strany kandidujúce vo volebných koalíciách. V niektorých krajinách kvórum nie je stanovené, resp. strana musí získať minimálne toľko hlasov, koľko pripadá na jedno miesto v parlamente.

Keďže pri pomernom volebnom systéme voliči rozhodujú predovšetkým o straníckom zložení parlamentu, býva tento systém doplnený o možnosť vyjadrovať sa aj k personálnemu zloženiu parlamentu. Ide napr. o personalizované hlasovanie (napr. v prípade Nemecka, kde sa časť poslancov volí priamo väčšinovým hlasovaním) alebo prednostné hlasovanie (napr. Slovensko s možnosťou poskytnúť prednostné hlasy štyrom kandidátom zo straníckej listiny).

Aj počas tretieho volebného obdobia NR SR sa pravidelne diskutovalo o zmene volebného systému – z pomerného na väčšinový (Hovorilo sa aj o alternatíve zmiešaného volebného systému, pričom sa argumentovalo príkladom zo Spolkovej republiky Nemecko. V Nemecku však termín zmiešaný volebný systém nepočujú radi, pretože je zavádzajúci. Systém voľby do Spolkového snemu označujú termínom personalizovaný pomerný volebný systém).

K hlavným argumentom stúpcov väčšinového volebného systému patrila stabilizácia parlamentu, zabránenie rozpadu politických strán, odchodu poslancov a hromadeniu tzv. nezávislých. V neposlednom rade by sa väčšinovým systémom mala zabezpečiť reprezentácia všetkých regiónov v Národnej rade Slovenskej republiky.

Reprezentácia regiónov?

Začnime od posledného argumentu. Vyvážená reprezentácia regiónov nie je v záujme politických strán, hoci to navonok prezentujú. Keby naše tvrdenie nebolo pravdou, nemali by sme takmer osem rokov po novele Zákona o voľbách do NR SR z roku 1998 stále jediný volebný obvod. Hlavne v jednom volebnom obvode hľadáme odpoveď na otázku, prečo v parlamente aj po voľbách 2006 sedí celá jedna tretina poslancov z hlavného mesta.

Posilniť regióny však možno jednoducho aj bez zavedenia väčšinového volebného záujmu. Stačí vytvoriť niekoľko viacmandátových volebných obvodov a ešte viac posilniť váhu prednostných hlasov. Slovensko bolo pred novelou volebného zákona rozdelené do štyroch volebných obvodov. Vhodným riešením by bolo vytvorenie ôsmich volebných obvodov, ktoré by kopírovali regionálne členenie Slovenska.

Nezávislí poslanci?

Ďalším argumentom bez pevných základov je tvrdenie o stabilite politických strán v parlamente a menšom počte tzv. „nezávislých poslancov“. Vo väčšinovom volebnom systéme by to bolo presne naopak, pretože práve ten umožňuje, aby sa popri stranických kandidátoch uchádzali o mandát poslanca aj kandidáti bez straníckej príslušnosti. Zatiaľ čo v pomernom systéme musia aj nestraniční kandidáti figurovať na listine niektorej politickej strany, vo väčšinovom systéme takáto podmienka neexistuje. Úplne hypoteticky by nestraniční kandidáti mohli obsadiť všetky miesta v parlamente. V Českej republike väčšinovým systémom volia občania členov Senátu. Z 81 senátorov je 20 (teda takmer jedna štvrtina) združených v klube poslancov bez straníckej príslušnosti.

To čo bolo v predchádzajúcom volebnom období kritizované na nezávislých poslancoch, môže sa vo väčšinovom systéme stať pravidlom. Keďže každý z poslancov by bol volený priamo v regióne, jeho prvoradým cieľom by bolo svojmu regiónu prinášať čo najväčší profit. Čím viac sa mu to bude dariť, o to viac sa posilní jeho pozícia v regióne a s ňou aj šanca na opätovné zvolenie do Národnej rady. Ak boli v treťom volebnom období nezávislí poslanci presvedčení o ich opätovnom nezvolení z dôvodu odchodu zo svojich materských strán, vo väčšinovom systéme by to bolo presne naopak. Čím viac čistíciok, športových hál, ciest a priemyselných parkov by sa v regióne postavilo, tým by mali väčšiu šancu zostať v poslanskej kresle aj po voľbách. Nemuseli by sa totiž spoliehať na dôveru niektorej z politických strán.

Znechutenie z politiky?

Existencia väčšinového systému však môže mať v prípade nezávislých poslancov aj svoju výhodu. Uprednostnenie nezávislých kandidátov posilňuje faktor tzv. Politik- und Parteienverdrossenheit, čiže znechutenie občanov z politiky a politických strán, ktoré je vyvolávané permanentnými politickými škandálmi. Občan niekedy radšej podporí novú nestrannú tvár v politike, než politika, s ktorým je spájaných viacero káuz na regionálnej či celoštátnej úrovni.

Stabilizácia stranického systému?

Zaručené by v slovenských podmienkach nebolo ani posilnenie a stabilizácia veľkých politických strán. Dvom resp. trom veľkým stranám sa pri väčšinovom volebnom systéme darí v prostredí homogénnej politickej kultúry. Ide väčšinou o krajiny, kde nie je spoločnosť rozštiepená do viacerých ideologických, náboženských alebo etnických segmentov. Politická kultúra na Slovensku takúto podmienku zatiaľ nespĺňa.

V ideologickej rovine nejde v slovenských podmienkach ani tak o prívržencov pravice a ľavice, ako skôr o ľudí, ktorí transformáciou politického systému získali a naopak stratili. V etnickej rovine tu žijú tri silne zastúpené etniká: slovenské, maďarské a rómske, hoci v prípade posledne menovaného nie sú vytvorené silnejšie väzby na vlastnú politickú elitu. V náboženskej rovine existuje na jednej strane skupina ľudí prepojená na katolícku cirkev a jej spriaznených politických zástupcov, na strane druhej ide o ľudí skôr s negatívnym postojom k cirkvi. Navyše aj v dnešnej spoločnosti je stále prítomný sklon veľkej časti verejnosti k nacionalizmu, populizmu a autoritárstvu, s koreňmi siahajúcimi do medzivojnového a vojnového obdobia, ktoré bránia užšej spolupráci medzi jednotlivými segmentmi heterogénnej politickej kultúry.

V prípade väčšinového systému by sa museli zástupcovia rozličných segmentov spoločnosti dohodnúť na predvolebnej spolupráci, nakoľko sa len ťažko dá predpokladať ich zlučovanie. Tento proces by sa však mohol zopakovať podľa scenára volebnej koalície SDK z roku 1998. Pred voľbami by sa strany dohodli na spoločnom nominantovi, ale po voľbách by nasledoval proces posilnenia identity materských strán rozbitím volebnej koalície. Výsledkom by bol rovnaký a možno aj väčší počet politických strán v parlamente, než je to dnes pri pomernom systéme. Ak k nim prirátame zvýšený počet nezávislých poslancov, zavedenie väčšinového volebného systému by mohlo vyvolať presne opačné účinky, než boli pôvodne zamýšľané.

Parlament: zrkadlo spoločnosti?

Pomerný volebný systém má v sebe viac demokratickosti než jeho konkurent. Zloženie parlamentu v pomernom systéme predstavuje zrkadlo spoločnosti, pretože sa v ňom odrážajú stranícke preferencie celej spoločnosti. V prípade väčšinového systému by víťaz bral všetko. Ak by v jednomandátovom volebnom obvode, pri dvojkolovom hlasovaní, získal kandidát 51 percent hlasov, pričom druhý by získal 49 percent, v parlamente by bolo zastúpených len 51 percent, pričom 49 percent hlasov by prepadlo. Ešte horšie by vyzeralo zloženie parlamentu pri jednokolovom hlasovaní, v ktorom kandidát nemusí získať absolútnu, ale len relatívnu väčšinu. Ak by kandidát na poslanca získal v jednomandátovom volebnom obvode 25 percent, pričom ďalší kandidáti by získali menej, do parlamentu by víťaz postúpil len so štvrtinovou legitimitou.

Pri väčšinovom volebnom systéme dokonca môže čisto hypoteticky dôjsť aj k anomálii, zobrazenej v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1: Anomália pri väčšinovom volebnom systéme

Obvod	Počet hlasov		Získané kreslá	
	Modrá	Červená	Modrá	Červená
1	51	49	1	0
2	51	49	1	0
3	51	49	1	0
4	51	49	1	0
5	51	49	1	0
6	51	49	1	0
7	51	49	1	0
8	51	49	1	0
9	51	49	1	0
10	51	49	1	0
Celkom	510	490	10	0

Pozri: Dahl, Robert, O demokracii, Pruvodce pro občany, Praha 2001, S. 122.

Tabuľka ukazuje, že v teoretickej rovine nemusí strana so 41 percentnou podporou voličov získať ani jeden poslanecký mandát.

Aké sú výhody alebo nevýhody?

Pri väčšinovom systéme je dôležité sledovať vytýčenie hraníc volebných obvodov (volebná geometria). Politici veľmi dobre vedia, že ovplyvniť výsledok volieb vo svoj prospech sa dá ešte pred tým, než sa do urny začnú hádzať volebné lístky. Jedným z takýchto priamych zásahov do princípov demokracie je aj tzv. gerrymandering.

Gerrymandering označuje manipuláciu s tvarom volebných obvodov. Pojem vznikol v USA na začiatku 19. storočia, keď Elbridge Gerry sedel na guvernérskej stoličke v štáte Massachussets. Aby v štáte udržal väčšinu materskej Demokratickej strany, účelovo poposúval hranice volebných obvodov, pričom jeden z takto umelo vytvorených volebných obvodov svojím tvarom pripomínal salamandra. Ktosi z Gerryho kritikov zareagoval a označil tento volebný obvod za gerrymander. Odvtedy sa pojem gerrymandering používa ako označenie účelových zásahov do podoby volebných obvodov s cieľom favorizovať seba alebo vlastnú politickú stranu.

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

Tabuľka č. 2: Výhody a nevýhody väčšinového volebného systému

Výhody	Nevýhody
Zastúpenie každého regiónu v parlamente. Občania majú možnosť voliť známeho kandidáta.	Vysoké množstvo prepadnutých hlasov. Zloženie parlamentu neodráža stranícke preferencie spoločnosti.
Spravidla je vláda zostavená z jednej strany, čoho dôsledkom je vyššia miera stability vlády.	Pri vláde vytvorenej z jednej strany kontroluje exekutívu len opozícia, neexistuje vnútrokoaličná kontrola.
O funkciu poslanca sa môžu uchádzať aj nestraníci. Poslanci sú menej závislí na stranách, pretože sú volení priamo.	Nepredvídateľnosť konania nezávislých poslancov.
Nízka miera fragmentácie politických strán, pretože kandidáti malých strán len sporadicky dostanú dostatok hlasov na víťazstvo vo volebnom obvode.	Spravidla majú len dve strany reálnu šancu samostatne zostavovať vládu.
Občania majú väčší vplyv na personálne zloženie parlamentu.	Strany s podporou od 6-12 percent majú malú reálnu šancu vstúpiť do parlamentu. Občanovi sa tak ponúka voľby len dvoch strán s reálnou možnosťou zastúpenia v exekutive.
Extrémistické strany majú malú šancu uspieť.	Môže nastať situácia, pri ktorej druhá strana v poradí získa v skutočnosti viac hlasov, než víťaz volieb. K nej dochádza, ak v ľudnatejších volebných obvodoch vyhrá najväčšia strana len s tesným rozdielom.
	Volebný výsledok je možné ovplyvniť „šikovným“ vytýčením hraníc volebných obvodov.
	Jeden voličský hlas v malom volebnom obvode – je prakticky nemožné vytvoriť na počet obyvateľov rovnaké obvody – môže matematicky znamenať viac, ako jeden hlas vo veľkom obvode, pretože v každom obvode je volený len jeden poslanec.
	Strany môžu mať problém nominovať v niektorom obvode vhodného kandidáta.

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

Tabuľka č. 3: Výhody a nevýhody pomerného volebného systému

Výhody	Nevýhody
Je odrazom straníckych preferencií občanov.	V prípade jedného volebného obvodu nemusí byť v parlamente zastúpený každý región (príklad Slovenská republika).
Existencia vnútrokoaličnej kontroly (napr. krížová kontrola na ministerstvách, minister z jednej strany, štátny tajomník z inej).	Kandidáti sa môžu uchádzať len na kandidátke politickej strany.
Reálnu šancu byť súčasťou exekutívy má viacero strán.	Vláda musí byť spravidla koaličná. Pri viacerých stranách vo vláde možno predpokladať vysokú mieru nestability
Nie je možné ovplyvniť výsledok volieb posúvaním hraníc volebného obvodu.	Nebezpečenstvo štiepenia politických strán.
Pri spočítavaní hlasov sa do volebného výsledku zaráta každý hlas (s výnimkou strán, ktoré neprekročili stanovené kvórum)	Volič má obmedzené právo rozhodovať o personálnom zložení parlamentu.
	Nominácia kandidátov je v rukách strany. Často sa nezohľadňuje práca kandidáta pre región, z ktorého pochádza.

Radoslav Štefančík: Voliť malé strany? Áno čo nie?

Dilema blížiacich sa parlamentných volieb 2006 z pohľadu občana sa dá zhrnúť do jednej vety: Ako zostať politicky aktívnym občanom, nemať zlý pocit z voľby menšieho zla, nedat' šancu extrémistom a nepodľahnúť čaru populizmu? Jedným z možných riešení je aj odpoveď na otázku: Voliť malé strany? Áno či nie? V čom spočívajú, podľa môjho názoru, hlavné riziká voľby malých strán?

1. **Prepadnutie hlasov**
2. **Trieštenie stranického spektra s následným vysokým stupňom politickej nestability**
3. **Artikulácia záujmov regiónov**
4. **Lídri malých strán – neúspech riešia odchodom (SF, OKS, Misia 21, SLNKO, NÁDEJ, Lavicový blok, HZD)**
5. **Pošramotená minulosť (ZRS, ANO, SDE)**
6. **Schopnosť presadiť len minimum zo svojho volebného programu**
7. **Schopnosť sa dohodnúť??**
8. **Charakteristiky malých strán**
9. **Tabuľka 1 - Výsledky volieb do slovenského parlamentu v roku 1992**
10. **Tabuľka 2 - Politické strany pod hranicou zvoliteľnosti (máj 2006)**

1. Prepadnutie hlasov

Nevýhoda voľby malej strany spočíva v potenciálnom prepadnutí veľkého množstva hlasov v prípade, ak sa strane nepodari prekročiť päťpercentné kvórum potrebné pre vstup do parlamentu. Lídri malých strán reagujú na podobné úvahy presvedčaním o existencii veľkej skupiny ľudí s podobným uvažovaním. Ak by sa všetci nespokojní voliči rozhodli voliť práve ich, strana by sa pohodlne dostala do parlamentu. Netreba však zabúdať na fakt, že malých strán kandidujúcich aj v tohtoročných parlamentných voľbách je vždy niekoľko. Ak by sa hlasy nespokojných voličov prerozdělili medzi všetky malé strany (v tohtoročných voľbách ide o 13 politických strán), päťpercentnú hranicu by nemusela prekročiť žiadna z nich. Prepadnuté hlasy následne posilňujú strany, pre ktoré nie je problém získať dostatočný počet hlasov pre vstup do parlamentu. Vo voľbách 1992 získalo HZDS vďaka veľkému množstvu prepadnutých hlasov takmer polovicu (74 zo 150) mandátov, hoci získalo len 37,3% hlasov (pozri tabuľku 1). V dôsledku podpory malých strán prepadlo v roku 1992 až 23,8% voličských hlasov (v absolútnom vyjadrení 733 511). V nasledujúcich voľbách počet prepadnutých hlasov klesol z 13,0% (372 427) v roku 1994 na 5,8% (194 264) v roku 1998. Pokračujúce štiepenie niektorých politických strán spôsobilo rast prepadnutých hlasov vo voľbách 2002 na 18,2% (522 885).

Tabuľka 1: Výsledky volieb do slovenského parlamentu v roku 1992

Strana:	HZD S	SDL	KDH	SN S	Spolužiti e/- MKDH	ODÚ	SDSS	DS- ODS	SKD H	MOS	SZS
Hlasy (%):	37,3	14,7	8,9	7,9	7,4	4,0	4,0	3,3	3,1	2,3	2,1
Mandáty:	74	29	18	15	14	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, upravené

2. Triešenie stranického spektra s následným vysokým stupňom politickej nestability

Triešenie stranického spektra ovplyvňuje stupeň stability demokracie. V krajinách so stabilne fungujúcou demokraciou sedia v zákonodarných zboroch zástupcovia dvoch alebo troch veľkých a niekoľkých menších strán. Krajiny sú stabilné, pretože na zostavenie vlády postačí koalícia jednej veľkej a jednej alebo dvoch malých strán. Naopak v krajinách s veľkým množstvom rovnako silných parlamentných strán je nevyhnutné vytvorenie vládnej koalície z viacerých stranických subjektov. Z dôvodu vysokého počtu strán sa len málokedy podarí vytvoriť ideologicky homogénnu vládu. Slovensko je príkladom, kde aj napriek vytvoreniu stredovo-pravicovej vlády dochádzalo pravidelne k vnútrokoaličným sporom s dôsledkom straty väčšiny v parlamente a následne k jej faktickému rozpadu.

3. Artikulácia záujmov regiónov

Politické strany majú v demokratickom štáte niekoľko dôležitých úloh. Jedna z nich je artikulácia záujmov verejnosti. Malé strany sa spravidla vyznačujú malým počtom svojich členov. Nemajú zastúpenie vo všetkých regiónoch, preto nedokážu rovnomerne zohľadňovať záujmy všetkých občanov Slovenska. Dôkazom môže byť neschopnosť zostaviť úplnú 150 člennú kandidátnu listinu.

4. Lídri malých strán – neúspech riešia odchodom (SF, OKS, Misia 21, SLNKO, NÁDEJ, Ľavicový blok, HZD)

Lídri malých strán sú už spravidla verejnosti známi, takže v prípade voľby malých strán občan nevolí zmenu. Ide väčšinou o osoby, ktoré pôsobili vo vysokej politike, boli členmi veľkých strán, ale v dôsledku neschopnosti presadiť vlastné vízie, plány, myšlienky, odišli z materskej politickej strany a svoj problém riešili založením strany novej. Na Slovensku tak nevznikajú strany v dôsledku vnútrostraníckych názorových rozporov, ale skôr v dôsledku nenaplnených osobných ambícií.

5. Pošramotená minulosť (ZRS, ANO, SDE)

Medzi malými stranami sú aj subjekty, ktorých stranícki lídri sa spreneverili základnému poslaniu politiky - slúžiť občanovi. Počas aktívneho pôsobenia v politike slúžili iba vlastným záujmom a postupne stratili podporu verejnosti. Napriek tomu aj naďalej nie sú schopní prejsť sebareflexiou.

6. Schopnosť presadiť len minimum zo svojho volebného programu

V prípade, ak by sa malá strana predsa len dostala do parlamentu, má minimálnu šancu presadiť svoj volebný program. V parlamente by sa mohla oprieť len o nízky počet poslancov, musela by byť donútená k najväčším programovým ústupkom.

7. Schopnosť sa dohodnúť???

Malé strany si určite pred voľbami uvedomujú, že ich šanca prekročiť päť percentnú hranicu pre vstup do parlamentu je veľmi malá. Z tohto dôvodu by sa mali sústrediť na hľadanie spojencov už pred voľbami a kandidovať už spoločne (hoci koalícia malých strán pod značkou jednej strany neodporúčame pre jej minimálnu mieru stability). Ak však malé strany nie sú schopné dohodnúť sa pred voľbami, do akej miery budú schopné sa dohodnúť po nich???

8. Charakteristiky malých strán

Čo je pre malé strany najcharakteristickejšie:

- v prieskumoch verejnej mienky sa dlhodobo pohybujú pod hranicou zvoliteľnosti
- majú nízky počet voličov
- v niektorých prípadoch sa nachádzajú na kandidátkach iných strán a po prípadnom vstupe do parlamentu môžu konat' nepredvídane (odchod z poslaneckého klubu strany, na chrbte ktorej sa dostali do parlamentu: príklad Slobodného fóra)

Tabuľka 2: Politické strany pod hranicou zvoliteľnosti (máj 2006)

Politické strany pod hranicou zvoliteľnosti:	(údaje v %)	
	apríl	máj
Komunistická strana Slovenska (KSS)	3,8	3,6
Aliancia nového občana (ANO)	1,9	1,5
Hnutie za demokraciu (HZD)	1,3	1,5
Združenie robotníkov Slovenska (ZRS)	0,2	0,8
Strana demokratickej ľavice (SDE)	0,1	0,6
Slovenská ľudová strana (SĽS)	0,1	0,5
Misia 21 - Nová kresťanská demokracia (Misia 21)	0,0	0,3
Občianska konzervatívna strana (OKS)	0,4	0,2
Prosperita Slovenska (PS)	0,1	0,2
Strana občianskej solidarity (S.O.S.)	0,2	0,1
NÁDEJ	0,6	0,0
Agrárna strana vidieka (ASV)	0,1	0,0
Ľavicový blok (ĽB)	0,0	0,0
Slovenská národná koalícia - Slovenská vzájomnosť (SLNKO)	0,0	0,0

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Vyhlásenie Fóra občanov Slovenska k voľbám 2006

Ešte sa nemáme tak dobre, aby sme sa nemuseli starať o veci verejné. Ešte sa nemáme tak dobre, aby sme nešli voliť. Prekonali sme ťažkosti reforiem, prekonajme aj populizmus. Dajme priestor zdravému rozumu. Ak je občan – volič presvedčený o tom, že stranické orgány nevhodne určili poradie osôb na kandidátke – môže preferenčným hlasovaním (krúžkovaním max. 4 kandidátov) vyjadriť svoj názor na zmenu a uprednostniť ním volené osoby v rámci strany, ktorú volí. Zodpovedný prístup k voľbám vyžaduje, aby sme zhodnotili, ako bolo doteraz narábané s našou dôverou a čo môžeme očakávať v ďalšom volebnom období.

- 17. júna ideme k voľbám s 21 politickými stranami, a to po 17 rokoch od zamatovej revolúcie, ktorej výročie si pripomenieme 17. novembra.
- Opäť pôjdeme voliť preto, aby nám po voľbách vládlo staronové politbyro s názvom „koaličná rada“.
- Niektoré politické strany sa nepoučili z krátkej histórie a opäť si vynucujú sľub od svojich kandidátov na poslancov, že budú rešpektovať stranícku líniu, v opačnom prípade vrátia mandát.
- Niektorí kandidáti dokonca takéto vyhlásenie podpisujú. Po skúsenostiach s „koaličnou radou“ je riadny výkon mandátu poslanca opäť ohrozený. Poslanec slepo plniaci stranícku direktívu sa mení na nesvojprávnu hlasovaciu figúrku.

Je škoda, že ako občania voliči sme sa doteraz nepostarali o stabilizáciu politickej scény a parlamentu jednoduchým očistením ústavných orgánov od osôb spojených s kriminalitou, porušovaním zákonov a ústavy a o vyradenie politických strán financovaných pochybným kapitálom z politického života v krajine. Ak nepôjdeme voliť, všetko zostane po starom.

Na druhej strane vieme, že:

- Politické strany – všetky dohromady – združujú zhruba 4% voličskej základne, z toho parlamentné ešte menej.
- Zvyšných 96% občanov nemá organizovanú platformu, na ktorej by analyzovali svoje problémy a hľadali východiská.
- Nie všetky politické strany koňali počas uplynulých 17 rokov čestne a v záujme občanov, aj keď to všetky bez rozdielu tvrdia a proklamujú (čo im iné zostáva ak chcú podporu voličov).
- Nesmieme politickým stranám dovoliť, aby s nami manipulovali. Nesmieme podľahnúť marketingovým tlakom politických strán, ktoré sa snažia čierne prefarbiť na ružovo a hnedé prezentovať v žiarivých slnečných farbách. Musíme analyzovať a rozlišovať veci vlastným videním, napr. ako bol využitý náš hlas z minulých volieb...

Zásadná zmena systému uplatňovania politickej moci v štáte ešte nenastala. Ak to chceme urobiť, musíme začať u seba. Musíme sa pripraviť na plnenie občianskej funkcie v demokratickom štáte. Lahostajnosť musíme nahradiť angažovanosťou, ustráchanosťou odvahou, nezodpovednosť zodpovednosťou. Jednoducho musíme ísť voliť.

Aké poučenia vyplývajú z krátkej histórie nášho štátu? Myslíme si, že:

- Občania by mali zhodnotiť správanie sa politikov a politických strán za uplynulých 17 rokov a tvrdo pracovať na tom, aby sa v nastávajúcom volebnom období očistil parlament od osôb, ktoré:
 - o predchádzajúcim pôsobením vo funkciách zneužili svoje postavenie,
 - o konali v rozpore so záujmami občanov,
 - o svojou nekvalifikovanou a nezodpovednou činnosťou poškodili štát a teda nás občanov,
 - o v štátnych funkciách platených zo zdrojov vytvorených občanmi hlboko pod cenu rozpredali, alebo rozдали majetok štátu,
 - o profitujú z obohatenia v privatizačnom procese vedenom v rozpore so záujmami ostatných občanov, alebo z toho profitujú ich rodinní príslušníci,
 - o vyhli sa trestnému stíhaniu vďaka amnestii danej prezidentom republiky bez vyšetrenia skutkovej podstaty podozrenia z páchania trestnej činnosti.

V Bratislave, 15. júna 2006

Pod'te voliť, krúžkujte a nevoľte malé strany

Voliči uvažujú rôzne – niektorí nechcú ísť voliť, iní uvažujú, že pôjdu voliť ale znehodnotia svoj hlas, ďalší chcú voliť „malé strany“ a iní sú rozhodnutí odovzdať svoj hlas stranám, ktoré budú s najväčšou pravdepodobnosťou v novom parlamente.

Do tejto situácie prichádza účelovo zaváňajúci výklad, ktorý informuje občanov, že ich hlas neprepadá nech volia akokoľvek. Ako dôkaz je predkladaný výpočet, ktorý je väčšine voličov nezrozumiteľný. Aká je jednoducho pochopiteľná realita?

1. Je isté, že sa do parlamentu dostanú iba tie strany, ktoré dosiahnu volebný výsledok presahujúci 5% z platných hlasov vo voľbách. Na tento výsledok teda nemajú vplyv oprávnení voliči, ktorí sa volieb nezúčastnili, alebo ktorí svoj hlas vo volebnej miestnosti akýmkoľvek spôsobom znehodnotili.
2. Strany, ktoré získali vo voľbách viac ako 5% získajú sumárne určitý počet hlasov.
3. Keďže sa za každej situácie musí obsadiť 150 poslaneckých miest v parlamente (100% poslaneckých miest) vypočíta sa koľko platných hlasov pripadá na jedno poslanecké miesto v parlamente a výpočtom, ktorý sa riadi pomerom volebných výsledkov sa rozdelia všetky poslanecké miesta (mandáty).
4. Príklad pre tri strany s volebným výsledkom 20%, 30% a 50%:
 - a.) Ak by sa volieb zúčastnilo 3 milióny voličov a všetci by volili parlamentné strany, tak na jedno poslanecké kreslo (mandát) pripadne 20 tisíc voličských hlasov. Súčet všetkých voličských hlasov odovzdaných parlamentným stranám je 3 milióny hlasov. Strany by obsadili toľko kresiel zo 100% kresiel (150 kresiel), koľko zodpovedá strane získaným percentám vo voľbách:

t.j. 20% - 30 mandátov, 30% - 45 mandátov, 50% - 75 mandátov
 - b.) V reálnej situácii vždy dostanú hlasy parlamentné strany a strany, ktoré sa nedostanú do parlamentu. Určitý počet hlasov bude neplatných. Predpokladajme, že sa volieb zúčastní opäť 3 milióny voličov, ale len 2,5 milióna voličov (80%) bude voliť parlamentné strany s rovnakým percentuálnym podielom 20%, 30%, a 50% z 2,5 milióna hlasov odovzdaných parlamentným stranám. Nie je možné rozdeliť iba 80% mandátov (teda len 120 poslaneckých miest) takže sa zníži počet voličských hlasov na jeden mandát na 16667 hlasov. Nech budeme počítat' akoukoľvek metódou strany získajú rovnaký počet mandátov (poslaneckých miest) ako v prvom prípade, pretože miesto 120 mandátov je treba obsadiť o 30 mandátov viac a tieto sa rozdelia pomerným spôsobom t.j. strana s volebným výsledkom 20% získa o 6 mandátov viac, strana s volebným výsledkom 30%

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

9 mandátov viac a strana s volebným výsledkom 50% o 15 mandátov viac, t.j. z nároku 120 mandátov strana s volebným výsledkom 20% nezíska 24 mandátov ale 30 mandátov, a rovnako ostatné strany s volebným výsledkom 30% miesto 36 mandátov - 45 mandátov, strana s volebným výsledkom 50% miesto 60 mandátov - 75 mandátov.

Preto naša výzva znie: Pod'ťte volit', krúžkujte a nevo'ťte strany, ktoré sa nemôžu dostať do parlamentu, aby ste ani časťou svojho hlasu nepodporili stranu, ktorú podporit' nechcete.

SK.FORUM

Bratislava, 16.júna 2006